

ነገረ ድህነት

**በሰንበት ት/ቤቶች ለሚማሩ የከፍተኛ ትምህርት
ተቋማት መማሪያ የተዘጋጀ**

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን
በሰንበት ት/ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ማሳበሪ ቅዱሳን
ግቢ ጉባኤያት አገልግሎት ማስተባበሪያ
ጸደቀ ግ.ም.

ነገ ድኅነት

በሰንበት ት/ቤቶች ለሚመሩ የከፍተኛ ትምህርት
ተቋማት ተማሪዎች መማሪያ የተዘጋጀ

አዘጋጅ:- በኢትዮጵያ ትርጉምና ተሞራሪ ቤተ ክርስቲያን

ማኅበረ ቅዱሳን ገቢ ጉባኤዎች አገልግሎት

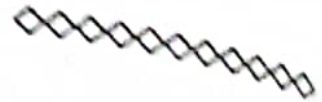
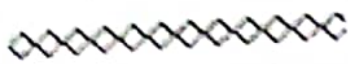
ማስተባበሪያ ጽ/ቤት ዓ.ም.

ማውጫ

መቅደም	4
1. ነገረ ድኅነት.....	5
2. የእዳም አወዳደቅ.....	5
3. ለእዳም መሳሳት ተጠያቂው ማን ነው?.....	9
4. የእዳም ውድቀት ስንሰ ምን ማስታችን ነው?.....	10
5. ለእዳም የሚያስፈልገው ማን ነው?	13
6. እግዚአብሔር ለምን ሰው ሆነ?	16
7. እግዚአብሔር ሰውን እንዴት አዳነው?.....	17
8. እግዚአብሔር ሰው ሆነ ስንሰ እንዴት ነው?	19
9. ነገረ ማርያም በነገረ ድኅነት?.....	28
10. በነገረ ድኅነት ውስጥ የሰው ልጅ ድርሻ ምንድን ነው?.....	33

መቅድም

የመዳን ትምህርት የቤተ ክርስቲያን ትምህርት ማለክል ነው። የመጽሐፍ ቅዱስም ሆነ የሌሎች መጻሕፍት ዋና ዓላማ ክርስቶስም የሞተው የሰውን ልጅ ለማዳን ነው።

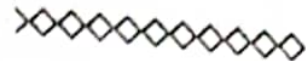
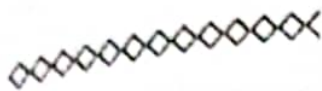
የመናፍቃን የክህደት መነሻ ትክክለኛውን የመዳን መንገድ በመሳትና በማሳት በመሆኑ ከቀድሞ ዘመን ጀምሮ አበው ምሥጢረ ሥጋዊን አምልተውና አስፍተው በማስተማርና በመጻፍ ነገረ ድኅነትን የትምህርታቸው መነሻና መድረሻ አድርገውታል።

ይህ ትምህርት የተዘጋጀው ለግቢ ጉባኤ ተማሪዎች ሊረዳ በሚችል መንገድ የአበውን ትምህርት መሠረት በማድረግ ነው።

- ምሥጢረ ሥላሴንና ሥጋዊን አስቀድሞ ቢማርና በሚገባ ቢያውቅ
- ሃይማኖተ አበው ቢያነብና የአበውን ትርጉም ለቅሞ ቢይዝ
- የቤተ ክርስቲያን ታሪክ በዓለም መድረክን ቢያነብና ማስታወሻ ቢይዝ ትምህርቱን በሚገባ ለማስተማር ይረዳዋል።

ከዚህ በተጨማሪ ነገረ ድኅነት መሠረታዊውን የቤተ ክርስቲያን ትምህርት /አምስቱ አዕማደ ምሥጢር፣ ሰባቱን ምሥጢራት ቤተ ክርስቲያን፣ የቤተ ክርስቲያን ታሪክ/ከተማሩ በኋላ ሊሰጥ የሚገባው መሆኑን ልንጠቁም እንወዳለን።

የማኅበረ ቅዱሳን ግቢ ጉባኤያት አገልግሎት ማስተባበሪያ

ነገረ ድኅነት

«ነገር» የሚለው ቃል በቤተ ክርስቲያን ትምህርት የአንድን ትምህርት መስክ መግለጫ ሆኖ ያገለግላል። ለምሳሌ «ነገረ ማርያም» ሲል ስለ እናታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ለሰው ልጅ በእግዚአብሔር ፈቃድ የተገለጠውን ሁሉ የምንማርበት ትምህርት ማለት ነው። በዚህ ይዘቱ **LOGY/** የሚለውን የእንግሊዝኛ ቃል ይመስላል።

ድኅነት

በቤተ ክርስቲያን ትምህርት ድኅነት ማለት ከኃጢአት ተፈውሶ የእግዚአብሔር መንግሥት ወራሽ መሆን ማለት ነው።

«ሕዝቡን ከኃጢአታቸው ያድናቸዋልና ስሙን ኢየሱስ ትለዋለህ» እንዲል /ማቴ.፩፥፳፩/። የነገረ ድኅነት ትምህርት በአንድ ወገን አባታችን አዳም ከወደቀበት የኃጢአት ማጥ ወጥቶ እንዴት ዳነ? በሌላው ወገን ደግሞ እኛ ልጆቹስ እንዴት እንድናለን? የሚሉትን ነጥቦች የምናይበት ትምህርት ነው።

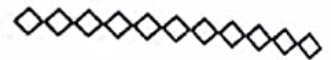
የነገረ ድኅነት መነሻው የአዳም ውድቀት ጉዳይ ነው። ምክንያቱም ኃጢአትን የሠራ፣ ይድን ዘንድም ቃል ኪዳን የተገባለት የመጀመሪያው ሰው እርሱ ነውና። በመሆኑም ትምህርታችንን የምንጀምረው ከዚሁ ነው።

የአዳም አወዳደቅ

እግዚአብሔር አምላክ አምስት ቀን ሙሉ ዓለምን በሥነ ፍጥረት እያስገጠ ካዘጋጀ በኋላ በስድስተኛው ቀን ታላቁን የሥነ ፍጥረት እንግዳ ሰውን ፈጠረ። የቤተ ክርስቲያናችን ሊቃውንት ስለዚህ ጉዳይ ሲያስረዱ «አንድ ደግ ሰው እንግዳ ሲጋበዝ አስቀድሞ ቤቱን፣ መብል መጠጡን

ነገረ ድኅነት

ሌላውንም ነገር እንዲያዘጋጅ እግዚአብሔር አስቀድሞ የሚተነፍሰውን አየር፣ የሚጠጣውን ውኃ፣ የሚበላውን ምግብ፣ የሚኖርባትን ገነት እንዲሁም ለእንክር ለተዘክሮ የሆኑትን ሁሉ ካዘጋጀ በጎ አዳምን ፈጠረው።»

አዳም የተፈጠረው በነፃነት የዚህ ዓለም ገዥ ናዛዥ ሆኖ ሊኖር ነው። በእግዚአብሔር አርአያና መልክ የተፈጠረ ብቸኛ ፍጡር ነው። «ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌያችን እንፍጠር፤ የባሕር ዓሦችንና የሰማይ ወፎችን፤ እንስሳትንና ምድርን ሁሉ፤ በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ ይግዙ።» ዘፍ.፩፥፳፮። እግዚአብሔር ለአዳም ያለውን ፍቅር በሥነ ፍጥረቱ፣ አክብሮ አልቆ በአርአያው በምሳሌው በመፍጠሩ፣ ክርሱ በታች በሰጠው የገዥነት ሥልጣን ታውቃል።

ዕፀ በለስ ለምን ተፈጠረች?

፩. አዳም ለእግዚአብሔር ያለው ፍቅር እንዲገለጥ ነው።

አንዳንድ የዋሐን «ዕፀ በለስ ባትፈጠር ኖሮ አዳም ባልተሳሳተም ነበር።» እያሉ የሞኝ ቁጭት ይቆጫሉ።

ዕፀ በለስ የተፈጠረችው፡-

እግዚአብሔር ለአዳም ያለው ፍቅር ከመፍጠር እስከ መግባት ባለው ተገልጧል። የአዳም ፍቅር የሚታወቀው ደግሞ የፈጣሪውን ሕግና ትእዛዝ በማክበር ነው። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «ትእዛዜ በእርሱ ዘንድ ያለችው፣ የሚጠብቃም የሚወደኝ እርሱ ነው» (ዮሐ.፲፬፥፳፩) በማለት እንዳስተማረን።

የእግዚአብሔር ወዳጅ ለመባል ሁለት ነገሮች ያስፈልጋሉ።

1. «ትእዛዜ በእርሱ ዘንድ ያለችው» የእግዚአብሔር ትእዛዝ ያለው (ዮሐ.፲፬፥፳፩)

2. «የሚጠብቃትም የእግዚአብሔርን ትእዛዝ የሚጠብቅ

ነገረ ድህነት

እግዚአብሔርም የአዳም ፍቅር ይታወቅ ዘንድ ትእዛዝ መስጠት፤ አዳምም መጠበቅ ነበረበት። በመሆኑም ዕፀ በለስ የሕግ ሆኖ ተሰጠችው። «ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ ነገር ግን መልካምንና ክፉን ከሚያስታውቀው ዛፍ አትበላ፤ ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህና» (ዘፍ.፪፥፮)። ይህን ትእዛዝ በማክበር አዳም ከክብሩ ሳይጎድልበት ከጸጋው ሳይቀነስበት ለሰባት ዓመታት መኖሩ ሊቃውንት ያስተምሩናል። «ትእዛዙን የሚጠበቅ በእርሱ ይኖራል፤ እርሱም ይኖርበታል» ፩ዮሐ.፫፥፳፬ እንደተባለ አዳም በእግዚአብሔር ቤት እግዚአብሔርም በአዳም ልቡና ኖሩ።

2 ፍጡርነቱ ይታወቅ ዘንድ ነው

ዲያብሎስ ፍጡርነቱን ረስቶ ፈጥሬያለሁ በማለቱ «ጥንቸል በሬን አክላለሁ» ብላ ፈንድታ እንደሞተችው እርሱም በትዕቢቱ ወደቀ። ስለዚህም እግዚአብሔር ለአዳም ፍጡር መሆኑንና ፈጣሪ እንዳለው የምታሳውቅ ምልክት /የተገዢነት/ ሰጠው። ትእዛዝ ሰጭ እንዳለው ትእዛዝ ተቀባይ በመሆኑ ታውቀ «ሁሉን ግዛ» ቢባልም ሁሉን ካስገዛለት ከእግዚአብሔር በታች መሆኑ አድርግ አታድርግ በሚለው ሕግ ታወቀ።

3. ነፃ ፈቃድ ይገለጥ ዘንድ

የአንድ ሰው ነፃነት የማታውቀው የመምረጥ መብት ሲኖረው ነው። ያለበለዚያ ግን መመሪያ እንጂ ነፃ ፈቃድ አይሆንም። እግዚአብሔርም ለአዳም «ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ፤ ነገር ግን መልካምንና ክፉን ከሚያስታውቀው ዛፍ አትበላ፤ ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህና (ዘፍ.፪፥፲፮)።

አዳም ሁለት ምርጫ ተሰጠው። የሚበላቸው ሌሎች ዛፎችና የማይበላት ዕፀ በለስ። ሌሎችን ዛፎች ቢበላ በሕይወት ይኖራሉ። ይህ በለስን ቢበላ ግን ይሞታል፤ እሳትና ውኃ ከፊቱ ቀርቦለታል ወደፈለገው እጁን መዘርጋት የአዳም ድርሻ ነው።

«ተመልከት፤ ዛሬ በራቶህ ሕይወትንና መሪ ካምነትን፤ ሞትንና

ነገረ ድህነት

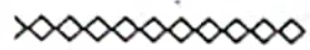
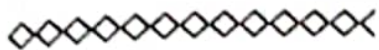
ነገራትን አኑራለሁ። በሕያወት እንድትኖር እንድትባዛም፤ አምላክህም እግዚአብሔር ልትወርሳት በምትገባባት ምድር እንዲባርክህ፤ አምላክህን እግዚአብሔርን ትወድድ ዘንድ በመንገዱም ትሄድ ዘንድ ትእዛዙንና ሥርዓቱን ፍርዱንም ትጠብቅ ዘንድ ዛሬ እኔ አዝዝሃለሁ። ልብህ ግን ቢስት አንተም ባትሰማ፤ ብትታለልም ለሌሎችም አማልኦት ብትሰግድ ብታመልካቸውም ፈጽማችሁ እንድትጠፉ እኔ ዛሬ እነግራችኋለሁ።» /ዘዲ.፴፥፲፭-፲፱/። በፊታችሁ ሕይወትንና ሞትን በረከትንና መርገምን እንዳስቀመጥሁ እኔ ዛሬ ሰማይንና ምድርን በአንተ ላይ አስመሰክራለሁ። እርሱ ሕይወትን የዘመንህም ርዝመት ነውና አምላክህን እግዚአብሔርን ትወድደው፤ ትጠብቀውም ቃሉንም ትሰማ ዘንድ ምረጥ። (ዘዲ.፴፥፲፱-፳)።

በመሆኑም ዕፀ በለስ የተፈጠረችው ስለእነዚህ ሦስት ምክንያቶች እንጂ አዳምን ለማሳሳት አይደለም። እግዚአብሔር አዳምን ይሳሳት ዘንድ አሳልፎ አልሰጠውም፤ አስተማረው መከረው እንጂ። የዕፀ በለስን የመፈጠሯን ምክንያት ባይነግረው ኖሮ አዳም ባለማወቅ ተሳሳተ ባልን ነበር።

አዳም ወደ ፈቅዶ እግዚአብሔርን እንዲያገለግል ለትእዛዙም እንዲዝ እግዚአብሔር መብት ይሰጠው ዘንድ ዕፀ በለስን ባይፈጥርለት ኖሮ ወደ ፈቅዶ መርጦ መታዘዙን ማወቅ ባልቻልን ነበር።

ለምሳሌ፤ አንድ አባት ልጆቹ ሥጋ ብቻ እንዲበሉለት ይፈልጋል። ጠንካራ ሆነው ማየት ስለሚፈልግ። ከሁለት ልጆቹ አንደኛው የሆድ በሽታ ቢያዘው ከሥጋ በቀር ሌላ ሊስማማው ባለመቻሉ ሥጋ ይበላ ነበር። ሁለተኛው ልጁ ግን የአትክልት ምግብ በጣም ይወድ ነበር። ሥጋ በመብላቱ አባቱ እንደሚደሰት ስላወቀ ሥጋ መብላት ጀመረ። ከሁለቱ አባቱን ያስደሰተው ማነው?

የመጀመሪያው ልጅ ሥጋ የሚበላው አማራጭ ስላጣ ነው። ሁለተኛው ልጅ ግን ከራሱ ፍላጎት የአባቱን፤ ከራሱ ፈቃድ የአባቱን መርጦ ፈቃዱን ትቶ ነው።

አዳምም እንዲሁ ነው። ዕፀ በለስ ባትኖር ኖሮ በፈቃድ የእግዚአብሔርን ፈቃድ መፈጸሙ ባልታወቀ ነበር።

ለአዳም መሳሳት ተጠያቂው ማነው?

፩. የዕፀ በለስ መኖር ነውን?

ዕፀ በለስ በራስዋ ምንም ማድረግ የምትችል ፍጥረት አይደለችም። ወደ አዳም ተጉዛ ብላኝ አላለችም። ደግሞም ዕፀ በለስ በአዳም ላይ ሞት ያመጣችው መርዛማ በመሆንዋም አይደለም። ዕፀ በለስ ከላይ እንዳየነው የምልክት ዛፍ ናት። መታዘዝና አለመታዘዝን የምትገልጥ፤ አዳም ዕፀ በለስን ከበላህ ሞት ይመጣብሃል። ካልበላህ በሕይወት ትኖራለህ ተብሏልና። ከሕይወትና ሞት እንዲመርጥ ምርጫ ተሰጥቶታል። አዳም ሞትን መርጦ ዕፀ በለስን ቀጠፈ። «ልሙት» ብሎ ወሰነ ማንም አልወሰነበትም። እናም ዕፀ በለስ ተጠያቂ አይደለችም።

፪. ዲያብሎስ ነውን?

«አንተ የንጋት ልጅ አጥቢያ ኮከብ ሆይ፤ እንዴት ከሰማይ ወደቅህ? አንተም በልብህ ወደ ሰማይ አርጋለሁ፤ ዙፋኔንም ከእግዚአብሔር ድንኳኖች በላይ ከፍ ከፍ አደርጋለሁ ከደመናዎችም ከፍታ በላይ አርጋለሁ፤ በልዑልም እመሰላለሁ አልህ» (ኢሳ.፲፬፥፲፪-፲፬)።

«በሰማይም ሰልፍ ሆነ ሚካኤልና መላእክቱ ዘንዶውን ተዋጉት። ዘንዶውም ከመላእክቱ ጋር ተዋጋ። አልቻላቸውም። ከዚያም ወዲያ በሰማይ ሥፍራ አልተገኘላቸውም። ዲያብሎስና ሰይጣን የሚባለው ታላቁ ዘንዶ እርሱ የቀደመው እባብ ወደ ምድር ተጣለ» ራእይ.፲፪፥፯-፲፮።

ሰይጣን ራሱን ከክብር አዋርዶ ለሰይጣንነት የበቃ ነው። እንጨትና እንጨት ተፋጭቶ እሳት እንዲያመነጭ ሰይጣንም ትዕቢትንና ሐሰትን ከራሱ አፍልቆ ራሱን አጠፋ። ዲያብሎስ እርሱ ያጣውን ክብር እኛም

ነገረ ድህነት

እንድናጣ ፈለገ። ስለሆነም ወደ ሔዋን መጣ። ክፉ ምክርንም መከራት። እግዚአብሔርን ውሸተኛ አድርጎ አቀረበላት። ሔዋንም ዕፀ በለስን ቀጠፈችና በላች።

ታዲያ ዋናው ተጠያቂው ዲያብሎስ ነው? አይደለም። ዲያብሎስ ሔዋንን ክፉ ምክር መከራት። ዕፀ በለስን ብትበሉ አምላክ ትሆናላችሁ ብሎ። ሔዋን ዕፀ በለስን በተመለከተ ይህ ሁለተኛዋ ትምህርት ነው።

የመጀመሪያው፤ ዕፀ በለስን ብትበሉ ትሞታላችሁ - እግዚአብሔር።

ሁለተኛው፤ ዕፀ በለስን ብትበሉ አምላክ ትሆናላችሁ - ሰይጣን።

እግዚአብሔር የታመነ አምላክ መሆኑን የለው ልጅ ፈትኖ ለማወቅ ችሏል። ለሰባት ዓመታት ሞትን ሳያይ በመኖሩ ነገር ግን የዲያብሎስን ቃል ሰሙ። እርሱ እግዚአብሔርን ውሸተኛ አድርጎ ሲያቀርብላቸው ተቀበሉት። አዳምና ሔዋን ወስነው ግን ፈቅድው ሕገ እግዚአብሔርን ጥሰው በዲያብሎስ ምክር ተመሩ፤ ዲያብሎስ እጃቸውን ይዞ አላስቆረጣቸውም። ቁርጠም አላጎረሳቸውም። መከራቸው እንጂ። አመዛዝኖ መወሰን የአዳምና የሔዋን ድርሻ ነው። ዲያብሎስ ምክንያት ስህተት እንጂ ስህተት እንድናደርግ የማስገደድ መብት የለውም። ቅዱስ ያዕቆብ በመልእክቱ «እግዚአብሔር ተገዙ ዲያብሎስን ተቃወሙ ከእናንተም ይሸሻል። ወደ እግዚአብሔር ቅረቡ ወደ እናንተም ይቀርባል።» ያዕ.፬፥፳። እንዳለን ዲያብሎስን የመቃወም መብቱም ሥልጣኑም ነበራቸው። እነርሱ ግን መብታቸውንና ሥልጣናቸውን አሳልፈው ሰጡት። በመሆኑም ለአዳምና ለሔዋን መሳሳት ዲያብሎስ ተጠያቂ አይደለም። ዋና ተጠያቂው ራሱ የለው ልጅ ነው። ለዚህም ነው ሔዋን በእባብ ያመካኘችውን ምክንያት እግዚአብሔር ያልተቀበላት።

የአዳም ውድቀት ስንል ምን ማለታችን ነው?

አዳም ወደቀ ስንል ጸጋው ተገፈፈ ባሕርይው ጎሰቆለ ማለታችን ነው።

፩. ጸጋው ተገፈፈ

ሀ. ራቁቱን ሆነ

ለአዳምና ለሔዋን የጸጋ ልብስ ነበራቸው። ዕፀ በለስን በልተው ትእዛዙን ሲሸሩ ግን ራቁታቸውን ሆኑ። «የሁለቱም ዓይኖች ተከፈቱ እነርሱም ራቁታቸውን እንደሆኑ ዐወቁ» (ዘፍ.፫፥፮) ተፋፈሩ።

ለ. ኃይልን አጣ

ፈቃደ ነፍስ በፈቃደ ሥጋ ላይ የነበራትን ኃይል አጣች። የሰው ልጅ ለመብላት ባማረ፣ ለዓይን በሚያሰጉመጅ ለጥበብ መልካም መስሎ በሚታይ ነገር /ዘፍ. ፫፥፮/ ተሸነፈ። ሰው እንስሳትን ይመስል በፈቃደ ሥጋው ድል ሆነ። «ሰው ግን ክቡር ሆኖ ሳለ አያውቅም እንደሚጠፉ እንስሶች መሰለ» እንዲል (መዝ. ፱፥፲፪)።

ለእንስሳት ስም ያወጣ የነበረው አዳም ስም ያወጣላቸውን እንስሳት ፈራ። ከእግዚአብሔር ከአምላኩም ሸሽ። የፍቅር ድምፁን የሚያዳምጥበት መንፈሳዊ ኃይል አጣ። ኃጥእ ነውና ማንም ሳያሳድደው ሸሽ። (ምሳሌ. ፳፰፥፩) «የኃጥእ ሰው ፍርሃት በላዩ ይመጣበታል።» (ምሳ. ፲፥፳፱)።

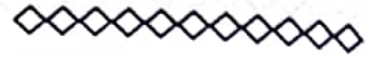
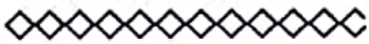
ሐ. እንግዳ ሆነ

የገነት ባለርስት የዚህ ዓለም ጌታ የነበረው የሰው ልጅ ርስቱን በማጣት እንግዳ ሆነ፤ ርስቱን የሚናፍቅ። ለዚህም ነበር በብሉይ ዘመን የነበሩ አበው እንግዶች ነን ያሉት።

«ፈርዖንም ያዕቆብን የዕድሜህ ዘመን ስንት ዓመት ነው? አለው ያዕቆብም ለፈርዖን የእንግድነቴ ዘመን መቶ ሠላሳ ዓመት ነው...» አለው። (ዘፍ. ፱፥፳)

«እኔ በምድር መጸተኛ ነኝና እንደ አባቶቼም እንግዳ ነኝ» (መዝ. ፱፥፲፫)

፪. ባሕርይው ጉሰቆለ

ሀ. ሰላሙን አጣ

አዳም ሰላማዊ ሆኖ ነበር የተፈጠረው። ሕገ እግዚአብሔርን ሲሸር ግን ሰላሙን አጣ፤ ተጨነቀ፤ ደነገጠ፤ ተሸሸገ። ኃጥእ በሰላም መኖር አይቻለውምና መደበቂያ ፈለገ።

ለ. ነጻነቱን አጣ

አዳም በነፃነት የሚኖር ነፃ ፍጡር ነበር። ሕይወትንም ሞትንም የመምረጥ መብት ነበረው። ነገር ግን ሞትን መርጦ በሞት ቀንበር ሥር ተያዘ፤ ሞት ሠለጠነበት፤ የሞት ባርያም ሆነ። «ከአዳም እስከ ሙሴ ሞት ነገሠ» (ሮሜ. ፭፡፲፬) እንዳለ ቅዱስ ጳውሎስ የአዳም ንጉሥነት ቀርቶ ባርያ ሆነ።

ሐ. ሕያውነትን አጣ

አዳም ሕያው ሆኖ ይኖር ዘንድ ቢፈጠርም ሞትን በገዛ እጁ በመጋበዝ ሟች ሆነ። እንደ እንስሳት መሞት መበስበስ ግድ ሆነበት። ፈቃዱን እንደ ፈጸመለት እንደ ዲያብሎስ በነፍስ ወደ ሲኦል መውረድን ተቀበለ። ይህዋው የነበረው መሥዋዕትም ሟች፤ ሕይወትን የማያመጣ፤ ሞት የሚያሸንፈው የእንስሳት መሥዋዕት ሆነ።

መ. እግዚአብሔርን መምሰል አጣ

«እኔ ግን አማልክት ናችሁ አልሁ፤ ሁላችሁም የልዑል ልጆች ናችሁ። ነገር ግን እንደ ሰው ትሞታላችሁ ከአለቆችም እንደ አንዱ ትወድቃላችሁ።» (መዝ. ፹፩፡፮፤ ዮሐ. ፲፡፱፬)

ሰው አምላክ ዘበጸጋ ነበረ። ነገር ግን እንደ ዲያብሎስ /ከአለቆች እንደ አንዱ በመውደቁ እግዚአብሔርን የመምሰል ክብር እጣ።

ሠ. ባለ ዕዳ ሆነ

አዳም በባሕርይው ነጻ ሰው ነበር። አሁን ግን ዕዳን በገዛ እጁ አመጣ። ሞትን ያህል ዕዳ ተሸከመ። ደግሞም ዕዳውን መክፈል አልቻለም።

ፈ. ገነትን አጣ

አዳም ከነበረችው ርስት ተባረረ፤ ገነት ተዘጋችበት፤ ስደተኛም ሆነ። «እግዚአብሔር የሕያዋን አምላክ ነው እንጂ የሙታን አምላክ አይደለም» (ማቴ. ፳፪፥፴፪)። አዳምና ሔዋን ግን ሞትን ተሸከሙ። ስለዚህም ከሕያዋን አምላክ ከእግዚአብሔር ጋር የነበራቸው ግንኙነት ተቃደረጠ።

ለአዳም የሚያስፈልገው ማነው? ነቢይ? መልአክ? ሌላ ፍጡር? አምላክ!

አዳም አባታችን ጸጋው ተገፏል፤ ራቁቱን ሆኗል፤ ኃይሉን አጥቷል፤ እንግዳ ሆኗል/ ባሕርይው ጉስቁሏል/ ሰላሙን አጥቷል፤ ነጻነቱን አጥቷል፤ ሕያውነትን አጥቷል፤ እግዚአብሔርን መምሰል አጥቷል፤ ባለዕዳ ሆኗል፤ ገነትን አጥቷል/ ታዲያ አዳምን ከዚህ ሁሉ ዕዳ አውጥቶ ሞትን አሸንፎ በሐዲስ ተፈጥሮ ሊፈጥረው የሚችል፤ ወደ ወጣበት ርስት የሚመልሰው ባለጸጋ የሚያደርገው ማነው?

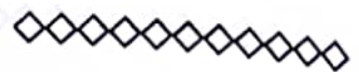
ነቢይ ነውን?

ነቢያት ወደ ሕዝቡ ይላኩ የነበሩት ለሁለት ምክንያቶች ነበር። የመጀመሪያው ለትምህርት ለተግሳጽ ነው። ሙሴና ሳሙኤል ሕዝቡን ይመሩ ይመክሩ ይገስጹ እንደነበረው ማለት ነው። በሌላ በኩል ደግሞ ሕዝቡ ከሚመጣው ቁጣ ይተርፍ ዘንድ መባሊያቱን እየነገሩ ይመክራሉ ይገስጻሉ ያስጠነቅቃሉ። ዳንኤልና ኤርምያስ ኢሳይያስና ሕዝቅኤል በሕዝብ እሥራኤል ላይ ከሚደርሰው ጉዳት አንሥቶ በዓለም ላይ እስከሚፈጸመው ድረስ በትንቢት መጽሐፋቸው እንደገለጡት።

ነገረ ድህነት

ነቢያት በየዘመናቱ ከደረሰውና ከሚደርሰው መከራ በምክራቸውና በትምህርታቸው በጸሎታቸውና በምልጃቸው ሕዝቡን ከመዓት፣ ከቁጣ፣ ከሞት አድነዋል። (መዝ. ፩፻፭፥፳፫)።

ይህ ሁሉ የነቢያት ተጋድሎ አዳምን ከሲኦል ወደ ገነት ሊመልሰው፣ ከጥንተ አብሶ ከውርስ ኃጢአት አላቅቆ ነፃነት ሊሰጠው፣ ዕዳ ሞትን ሊከፍልለት አልቻለም።

እነርሱ ከአዳም ዕዳ ነፃ ስላልነበሩ ባለዕዳ ባለዕዳን ሊያድነው አልቻለም (መዝ. ፳፫፥፭)። በመሆኑም ለአዳም ከነቢያት የሚበልጥ አስፈላጊው።

መልእክ ነውን?

መላእክት በሰው እና በእግዚአብሔር መካከል የሚላላኩ (ሉቃ. ፩፥፲፰-፲፱) /የሰዎችን ጸሎት የሚያሳርጉ/ (ራዕ. ፰፥፩-፭)፣ ስለ ሰዎች ኃጢአት የሚያማልዱ (ዘካ. ፩፥፲፪-፲፮) ሰዎችን ከክፋት ከመከራ የሚያድኑ (ዘፍ. ፵፰፥፲፮)፣ ከታናሽነት እስከ ዐዋቂነት የሚመግቡ /ዘፍ. ፵፰፥፲፮/፣ በሰዎች ንስሐ መግባት የሚደሰቱ ያሉ (ሉቃ. ፲፭፥፯-፲) ናቸው። በዚህ ሁሉ ተልእኮአቸው የሰውን ልጅ በገነት ሳለ ከገነት ከተባረረም በኋላ ሲራዱት፣ ሲማልዱለት፣ መንገዱን ሲመሩት ኑረዋል።

ይህ ሁሉ ቢሆንም መላእክት አዳምን ከሲኦል ሊያወጡት፣ ገነትን ሊከፍቱለት፣ ሞትን ሊደመስሱለት አልቻሉም። ምክንያቱም፤

1. ዓለም ከእግዚአብሔር ጋር ሲጣላ የእግዚአብሔር ከሆነ ጋር ሁሉ ተጣልቷል። የእግዚአብሔር መላእክት ወደ አዳም ይመጡ ነበር እንጂ አዳም ወደ እነርሱ መሄድ አልቻለም።

2. በአዳም የሞት ፍርድ የፈረደው እግዚአብሔር በመሆኑ እግዚአብሔር የፈረደውን ፍርድ መላእክት ማንሣት አልቻሉም።

3. ከገነት አዳምን ያስወጣ፤ በመልአኩ ሰይፍ ገነትን ያስጠበቀ እግዚአብሔር በመሆኑ እግዚአብሔር ያስወጣውን አዳም መላእክት ሊመልሱት አልቻሉም። በመሆኑም ለአዳም ከመላእክት የበለጠ ያሻው ነበር።

መሥዋዕተ አሪት ነውን?

ከዘመነ አበው እስከ ዘመነ ካህናት በተራሮችና በቤተ መቅደስ መሥዋዕተ አበውና መሥዋዕተ አሪት ቀርበዋል። የበግና የላም የፍየል መሥዋዕት ግን አዳምን ሊያድነው አልቻለም።

፩. የሚሠዋው መሥዋዕት የፍጡር በመሆኑ ፍጡርን ፍጡር ማዳን አይችልምና ሊያድነው አይችልም። ፍጡርን ፍጡር ሊያድነው ቢችል ኖሮ ፍጡርን ፍጡር ሊፈጥረው በቻለም ነበር። ከየት እንዳመጣው፣ ምን እንደሰጠው ከሚያውቅ በቀር አዳምን ወዴት እንደሚወስደው ምንስ እንደሚመልስለት ሊያውቅ የሚችል አንዳች የለምና። በመሆኑም የፍጡር መሥዋዕት ፍጡርን ሊያድነው አልቻለም (ዕብ.፲፭-፭)

፪. የሚሠዋው መሥዋዕት ሞት የሚያሸንፈው በመሆኑ ሞትን ድል አድርጎ አዳምን ከሞት ባርነት ሊያወጣው አልቻለም። በጉም ሆነ ፍየሉ ሚች መቶ በስብሶ የሚቀር የሞትን መውጊያ፣ የመቃብርን መዝጊያ ማሸነፍ የማይችል በመሆኑ ባለዕዳውን አዳም ትንሣኤን ሰጥቶ ከሞት ሊያወጣው አልቻለም። በመሆኑም ከበግና ከላም ከፍየልም የበለጠ መሥዋዕት ያስፈልገው ነበር።

እግዚአብሔር ነውን?

አዳምን ከምድር አፈር ያበጀው የሕይወት እስትንፋስንም የሰጠው እግዚአብሔር ነው። «አዳም ሆይ መሬት ነህና ወደ መሬትም ትመለሳለህ» ብሎ የፈረደበትም እግዚአብሔር ነው። (ዘፍ.፫፥፲፱)

ሕያው አዳምን ሞት እንዲያሸንፈው የሰጠበትም እግዚአብሔር ነው። ስለዚህም ከመሬት ያበጀውን ወደ መሬትም የመለሰውን መልሶ ከመሬት

ነገረ ድኅነት

ለማንሣት ሥልጣን ያለው እግዚአብሔር ሕይወት ሰጪ ነው። ሞት የፈረደበት መልሶም ከሞት ቀንበር አላቅቆ ሕይወት መስጠት የሚችል እግዚአብሔር ብቻ ነው።

የቀደመው ሰው አዳም በእግዚአብሔር ተፈጥሮ በእግዚአብሔር የከበረ ነበር። የዳነው አዳም ግን «በፍጡር የተፈጠረ» በፍጡር «የዳነ» በፍጡር «የከበረ» ቢሆን አዳም ወደ ጥንተ ክብሩ ተመለሰ፤ ፍጹም ድኅነትን አገኘ ማለት ባልተቻለ ነበር። ምክንያቱም የቀደመው አዳም እግዚአብሔር ተፈጥሮ፣ በእግዚአብሔር ከብሮ የሚኖር በመሆኑ ከኛው አዳም ይበልጣል ያሰኛልና ነው።

እግዚአብሔር አዳምን ሲፈጥር ማንንም አላማከረም፡ ሲፈርድበትም የማንንም ሐሳብ አልጠየቀም። በመሆኑም እንዴት እንደፈጠረውም እንዴት እንደፈረደበትም ምሥጢሩን የሚያውቅ እግዚአብሔር ብቻ ነው። ሊያድነው ወደ ጥንት ክብሩ ሊመልሰው ዕወቀቱም ጥበብም ሥልጣኑም ያለው እርሱ ብቻ ነው።

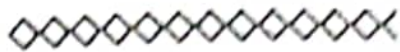
ለአዳም ቀዳሚቷን ሕግ የሰጠ እግዚአብሔር ነው። አዳም ሕጉን በጣሰ ጊዜ የቀጣው እግዚአብሔር ነው። ሁለተኛዋን ሕግ የመስጠት ሥልጣን ያለውም እግዚአብሔር ነው።

ስለዚህም አዳምን ሊያድነው ከወደቀባት ሊያነሣው ወደ ጥንት ርስቱ ሊመልሰው «ኦ አዳም አይቱ ሀሎክ፤ አዳም ሆይ ወዴት ነህ?» እያለ የመጣው መድኃኔዓለም ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔር ነው። ፍጡር አይደለም፣ መልአክ አይደለም፣ ነቢይ አይደለም። ምንም እንኳ ነቢይነት ገንዘቡ ቢሆን ለነቢያትም ሀብተ ትንቢትን የሚሰጠው እርሱ ቢሆን !

እግዚአብሔር ለምን ሰው ሆነ?

ይህ ምሥጢር ታላቅ ነው። ከፍጥረት መካከል አሟልቶ አጠናቆ ያወቀው ይመረምረው ዘንድ የሚቻለው የለም። መንፈስ ቅዱስ የገለጠላቸው አበው የነገሩንን እነሆ፤

✓ እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥር «ንግበር ሰብአ በአርአያነ ወበአምሳልነ» ብሎ ከምድር አፈር አበጀው። ይህ በአብ ልብነት አስበው፣ በወልድ ቃልነት ተናግረው፣ በመንፈስ ቅዱስ እስተንፋስነት የፈጠሩት ሰው ቢወድቅ «ንግበር ሰብአ» ብሎ የተናገረው ቃል ወደ አዳም መጣ። ከመሬት ያበጀው እጅ ክንድ/ ተዘረጋ።

✓ «ኦ አዳም መሬት አንተ ወትግብእ ውስተ መሬት» ብለው ሥላሴ በአብ ልብነት አስበው በወልድ ቃልነት ፈርደው፣ በመንፈስ ቅዱስ ሕያውነት፣ አጽንተውት የኖሩትን ፍርድ ሊያነግ የፈረደበት ቃል ወደ አዳም መጣ።

✓ ዓለም በኃጢአቱ ምክንያት የእግዚአብሔርን ድምፅ ፈርቶ ይኖር ነበር (ዘፍ.፫፡፲-፲፫)። እሥራኤል እግዚአብሔር በሲና ተራራ በተናገራቸው፣ ጊዜ ሙሴን «አንተ ተናገረን፤ እኛም እንሰማለን፤ እንዳንሞት ግን እግዚአብሔር አይናገረን» (ዘጸ.፳፡፲፰) እንዳሉት። ይህን የኃጢአት ፍርኃት ከሰዎች ያርቅ ዘንድ እግዚአብሔር ሰው ሆኖ ከእኛ ጋር ተገኘ። /አማኑኤል/ የሰው ቃደንቃደ እየተናገረ በሰው ሥርዓት ተመላለሰ። ድምፁን አሰምቶ በበለስ ሥር የተደበቀውን አዳም ፈለገው። አገኘውም።

✓ የሰው ልጅ በትእዛዛት የተሰጠውን ሕግ ይፈጽም ዘንድ አልቻለም፤ ሠርቶ ፈጽሞ አድርጎ ያሳየው የለምና። በመሆኑም እግዚአብሔር ወደ እኛ መጥቶ ሠርቶ አዲሲቷን ሕገ ወንጌልን ሰጠን።

/የቀረውን መንፈስ ቅዱስ ይግለጥልን/

እግዚአብሔር ሰውን እንዴት አዳነው?

አበው እግዚአብሔር ዓለምን ከፈጠረበት ጥበቡ ሰው ሆኖ ዓለምን ያዳነበት ጥበቡ ይበልጣል ይላሉ። ምክንያቱም ባሰቡት ቁጥር ኅሊናን የሚያስደንቅ ምሥጢር ተፈጽሟልና።

✓ የአዳምን ዕዳ ፍጡራን ሊከፍሉት አልቻሉም። እግዚአብሔር ወልድ ሰው ሆኖ ዕዳችንን ከፈለልን። አዳም ሊቀበለው ይገባው የነበረውን

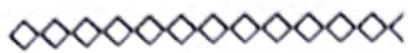
ነገረ ድህነት

ሁሉ ተቀብሎ አዳምን ነፃ አወጣው፡

- ✓ አዳም በበደሉ ከገነት ወደ ሲኦል ቢሰደድ፡ መድኃኔዓለም ክርስቶስ ያለ በደሉ የገነት ምሳሌ ከሆነች ከነዓን የሲኦል ምሳሌ ወደሆነች ግብጽ ተሰደደ፤
- ✓ አዳም ከዓለመ መላእክት ተሰድዶ በእንስሳት መካከል ሲገኝ መድኃኔዓለም ክርስቶስ በከብቶች በረት ተወለደ፡፡
- ✓ አዳም ከጎቱም መሬት ተገኝቶ ቢሳሳት መድኃኔዓለም ክርስቶስ ከጎቱም ድንግል ከእመቤታችን ተወልዶ አዳነው፡፡
- ✓ አዳም ከንጹሕ ምድር/መርገም ካልደረሰባት ተገኝቶ ቢሳሳት መድኃኔዓለም ክርስቶስ መርገመ ሥጋ መርገመ ነፍስ ከሌለባት ከንጹሕት እመቤታችን ተወልዶ አዳነው!
- ✓ አዳም የሠላሳ ዘመን ጐልማሳ ሆኖ ተፈጥሮ፤ ሰባት ዓመት በገነት ኖሮ፤ በምክረ ክይሲ ተታሎ ልጅነቱን ሲያጣ፤ መድኃኔዓለም ክርስቶስ በሠላሳ ዓመቱ ተጠምቆ አዳነው፡፡
- ✓ አዳም በመብል ድል ተነሥቶ ከገነት ሲወጣ፡ መድኃኔ ዓለም ክርስቶስ «ሰው በእንጀራ ብቻ አይኖርም በእግዚአብሔር ጭምር እንጂ፡፡ ብሎ ፈቃደ ሥጋን ስስትን ድል ነሣለት»
- ✓ ዲያብሎስ አዳምን ከምድር ተለይታ በምትገኝ ገነት ለብቻው በመብል ድል ቢያደርገው ጌታም ዲያብሎስን ከከተማ ርቃ በምትገኝ ገዳመ ቆሮንቶስ በጾም ድል ነሣው
- ✓ አዳም ሕግ ጥሶ ከጸጋ ሲራቆት መድኃኔዓለም ክርስቶስ ራቁቱን በመልዕልተ መስቀል ተሰቀለለት፤
- ✓ የአዳም እጅና እግር ወደ ዕፀ በለስ ሲያመሩ የመድኃኔዓለም እጅና እግር በቅንዋት ተቸነከሩ፡፡

ነገረ ድኅነት

✓ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወልደ አምላክ፣ ወልደ እግዚአብሔር ፍጹም ካሣን ካሠልን። የአዳም ዐጽም ካረፈበት በጉልጉታ /ትርጓሜው የራስ ቅል ነው/ ተሰቅሎ ሞትን መውጊያ አሳጣው። የመ ቃ ብርም ኃይል ተሻረ። ርቀን የነበርነውን ልጆቹ አለን። (ማቴ.፳፯፡፱፫፣ ፲፭፡፶፮)

የተዘጋች ገነት ተክፈተች፤ ዕድሜውን በሙሉ በኃጢአት ሲናውዝ ለነበረው ለፈያታዊ ዘየማን ታላቁ ብሥራት ተነገረው። «ከኔ ጋር በገነት ዛሬ ትሆናለህ» /ሉቃ.፳፫፡፵፫/ ገነት ከኃጢአት ወደ ጽድቅ ተመልሰው በቀኙ ለሚቆሙ መከፈቷን አበሠረን። ሞት በሞት ሞተ።

እግዚአብሔር ሰው ሆነ ስንል እንዴት ነው?

ከዚህ በላይ እንደተመለከትነው ነገረ ድኅነት ማለት የመዳን ነገር ማለት ነው። በዚህ ምሥጢር ደግሞ ከዚህ ቀጥለን የምናየው የክርስቶስ ሰው የመሆን ምሥጢር /ምሥጢረ ሥጋዊ/ ትልቅ ቦታ ይሰጠዋል። እንደ ሰው «አምላክ ሰው ሆነ» «እንዴት ሰው ሆነ?» የሚለውንም በደንብ መረዳት ይኖርበታልና። እግዚአብሔር ወልድ ወደዚህ ዓለም መጥቶ በሥጋ ማርያም ስለመገለጡ ስንናገር በዙሪያው ማወቅ የሚገባን ብዙ ነገር አለ።

ቅድመ ዓለም ያለ እናት ከባሕርይ አባቱ ከአብ ድኅረ ዓለም ያለ አባት ከድንግል ማርያም በሥጋ የተወለደው ኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋን ነስቶ ሰው የመሆኑ ነገር ቅዱስ ጳውሎስ እንደተናገረው ታላቅ ምሥጢር ነው /፩ጢሞ.፫፡፲፮/። ስለዚህ ይህን በሚገባ መረዳት አለብን። ይህንን ስንል በራሳችን ተፈላስፈን እንመርምር ማለት አይደለም። ነገር ግን ቅዱሳት መጽሐፍት በገለጡልን ዕውቀት መሠረት የሆነ እንዴት ሰው እንደሆነ እንረዳ ማለታችን እንጂ። ጌታችን ጴጥርስን «አንተ ዐለት ነህ በዚህ ዐለት ላይ ቤተ ክርስቲያኔን እሠራለሁ» (ማቴ.፲፮፡፲፭) ያለው፣ የሃይማኖት መሠረት እምነት እንዳለው የተናገረለት፤ «አንተ መሲሁ

ነገረ ድህነት

ክርስቶስ የሕያው የእግዚአብሔር ልጅ ነህ» ስላለ ነበር (ማቴ.፲፮፡፲፮)። በፊቱ የቆመውን ወልደ አምላክ የአብ የባሕርይ ልጅ ብሎ በመጥራቱ ብፁዕ ተባለ።

ዛሬም ብዙዎች እንደሚሉት በተሳሳተ መልኩ ኢየሱስ ክርስቶስን የማይገባ ስም ሰጥተን ከመጥራት ተቆጥበን/ከስህተት ድነን/፤ መለኮት ከሥጋ ፍፁም መዋሐዱን አምነን፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው የሆነ አምላክ ነው፤ የአብ የባሕርይ ልጅ ነው ብለን ከአመን ያድነናል። ስለዚህ እግዚአብሔር ወልድ ሰው ሆነ ስንል በምን መልኩ? እንዴት? የሚለውንም ማወቅ አለብን። ከዚህ ቀጥለን ይህን ሐሳብ መረዳት እንዲያስችለን አምላክ ሰው የሆነው እንዴት እንደሆነ በቅዱሳት መጻሕፍት በተጻፈውና እባቶች ባስተማሩን መሠረት እንመለከታለን።

በመለወጥ /ውላጤ/ ነን? አይደለም፤ ለምን? ቢሉ መለወጥ ማለት ሥጋ ወደ መለኮትነት ወይም መለኮት ወደ ሥጋነት ተለውጧል፤ አንዱ በአንዱ ጠፍቷል ማለት ነው። ለምሳሌ የሙሴ በትር ወደ እባብነት፤ የሎጥ ሚስት ወደ ጨው ዓምድነት እንደተለወጡ። (ዘጸ.፯፡፳፻፲፫፤ ዘፍ.፲፱፡፳፮)። አንድ ነገር ተለወጠ ስንል የቀደመ ባሕርይውን ለቆ ሌላ ይሆናል የሚል ትርጉም ይሰጠናል። የአምላክ ሰው የመሆን ምሥጢር ግን በመለወጥ አይደለም። ምክንያቱም መለኮት ወደ ሥጋነት ተለወጠ ካልን መለኮት የቀድሞ ማንነቱን ለቆ ሰው ብቻ ሆኗልና ዓለም አልዳነም ማለት ይሆንብናል። ይህ ደግሞ መለኮት ከሥጋ ጋር ስላልተዋሐደ ሥጋ ብቻውን ከሆነ መከራ መቀበሉ መስቀሉ ሁሉ ለክንቱ ነው ያስብላል። በሥጋ ብቻ /በፍጡር ደም/ ዓለም አይድንምና።

በሌላ በኩል ሥጋ ተለውጦ መለኮትን ሆኗል በመለኮት ተውጧል ልንልም አንችልም። አምላክ ሰው ሆነ ካልን ፍፁም ሰው ፍፁም አምላክ መሆኑንም ከመረዳት ጋር መሆን አለበት። ምክንያቱም ሥጋ ባሕርይውን ለቆ ወደ መለኮትነት ተለውጧል ካልን አሁንም ዓለም አልዳነም ወደሚል ሐሳብ ስለሚወስድ ነው። ክርስቶስ ፍፁም ሰው ፍፁም አምላክ ነው ብለን ካላመንን ሥጋ ተለውጧል ካልን መከራ የተቀበለው

ነገረ ድኅነት

መለኮት ብቻውን ነው ያስብለናል። ይህ ደግሞ ስህተት ነው፤ መለኮት ሊዳሰስ፣ ሊሰቀል፣ ሊቀበር አይችልምና። የግድ መከራን ለመቀበል የሥጋን ባሕርይ ባሕርይው ማድረግ ነበረበት። ስለዚህ በአጠቃይ ስናየው ሥጋም ወደ መለኮትነት መለኮትም ወደ ሥጋነት አልተለወጠም በተወቅቦ /በመጠባበቅ/ አንድ ሆኑ እንጂ። እግዚአብሔር በባሕርይው መለወጥ ስለሌለበት (ሚል.፫፥፮) በሥጋ ባሕርይ ተለወጠ ማለት ስሕተት ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ትናንትም ዛሬም እስከ ዘለዓለም ያው ነው። /ዕብ.፲፫፥፮/

በኅድረት ነውን? አይደለም።

ይህ ሐሣብ የመጣው በምንታዊ /በሁለትነት/ ከሚያምኑና በጀኛው መቶ ክፍለ ዘመን ከነበሩ መናፍቃን ነው። እነርሱም ሁለት አምላክ አለን። አንዱ ክፉ ሌላው ደግ፡ ክፉው ይህን ዓለም /ሥጋን/ ፈጠረ ደጉ የማይታየውን ዓለም /ነፍስን/ ፈጠረ። ስለዚህ ነፍስ በደጉ ሥጋ በክፉ የተፈጠሩ በመሆናቸው ሁለቱ አይወደዱም። ነፍስ በሥጋ ታስራ ስትሰቃይ ትኖራለች፡ አምላክ እርሷን ነጻ ሊያደርግ መጣ። በሥጋ ላይ አድር ተመላለሰ፤ ግን ሥጋ አልተዋሐደውም፤ ምክንያቱም ሥጋ የክፉ አምላክ የእጁ ሥራ የረከሰ ፍጥረት ነውና ይላሉ።

ይህ አስቀድሞ በነበሩ በሁለት አማልክት በሚያምኑ መናፍቃን የተጀመረ የኅድረት ትምህርት ሥር በስተመጨረሻ «በአንድ አምላክ እናምናለን» ወደሚሉ መናፍቃንም ደረሰ። ስለዚህም ከቤተ ክርስቲያን የተነሱ እነ ንስጥሮስም አምላክ ከድንግል ማርያም በተወለደ በኢየሱስ ላይ አደረበት እና የፀጋ አምላክ አደረገው እንጂ ሥጋን አልተዋሐደም አሉ። ንስጥሮስ በ፪፻፴፩ ዓ.ም. በኤፌሶን የተወገዘ መናፍቅ ነው። ይህ መናፍቅ ዳዊት በማኅደሩ እንደሚያድር በማርያም ልጅ ኢየሱስ ላይ አምላክ አደረበት። ድንግል ማርያም የወለደችው ሰውን ነው። /ወላዲተ ሰብእ ይላታል/። ጌላ እርሷ በወለደችው ላይ ፈጣሪ አደረ ብሎ በድፍረት ያስተምር ነበር። ይህንን የክህደት ትምህርት ይዘው ኢየሱስ ክርስቶስ ሁለት ባሕርይ ነው። ሥጋን አልተዋሐደም የሚሉ መናፍቃን ዛሬም አሉ። ይህ ዓይነት አስተሳሰብ ግን ፍፁም ስህተት ነው። ምክንያቱም፡-

ነገረ ድሳነት

ሀ. መናፍቃን እንደሚሉት እመቤታችን ሰውን ብቻ ወለደች ጌላ አምላክ መጥቶ አደረበት ካልን ከፅንሰቱ ጀምሮ በልደቱ ጊዜ የተደረገውን ነገር የተነገረለትን መሻር ስለሚሆንብን ነው። ኢሳይያስ «ድንግል ትፀንሣለች፤ ወንድ ልጅም ትወልዳለች፤ ስሙንም አማኑኤል ብላ ትጠራዋለች» (ኢሳ. ፮፥፲፬)። አማኑኤል ትርጓሜውም «እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ነው» ብሎ ተናግሯል። (ማቴ. ፩፥፳፫) የተወለደው ሕጻን አማኑኤል የተባለው ሲወለድም አምላክ በመሆኑ ሥጋን ነስቶ ፍጹም ሰው መሆኑን ለመግለጥ ነበር። ከዚህ ሌላ አሁንም «ሕፃን በትንቢት ተወልዶልናልና፤ ወንድ ልጅም ተሰጥቶናልና አለቅነትም በጫንቃው ላይ ይሆናል ስሙም ድንቅ መካር ኃያል አምላክ፤ የዘለዓለም አባት፤ የሰላም አለቃ ተብሎ ይጠራል» የሚል ቃል እናገኛለን (ኢሳ. ፱፥፮)። በቤተልሔም ዋሻ ድንግል ማርያም የወለደችው ሰብአ ሰገል ወርቅ ዕጣን ክርቤ መብክ አድርገው ያቀረቡለት ሕፃን ኢየሱስ ክርስቶስ አምላክ ስለሆነ ስሙም ኃያል አምላክ ተብሎ ይጠራል ተባለለት። ይህን ሕጻን ኤልሳቤጥ በማሕፀን ገና ጌታዬ ጌታዬ ብላ ጠርታዋለች። (ሉቃ. ፩፥፵፫)። ስለዚህ መናፍቃን እንደሚሉት ድንግል ማርያም ወላጁ ተሰብኝ/የሰው እናት አይደለችም። የአምላክ እናት እንጂ። ኢየሱስ ክርስቶስም እስቀድሞ ሰው የነበረ በኋላ በፀጋ የከበረ አይደለም። ከድንግል ማርያም ሥጋን ነስቶ ሰው የሆነ አምላክ እንጂ።

ለ. ኢየሱስ ክርስቶስ ሁለት ባሕርይ ነው፤ መለኮትና ሥጋ አልተዋሐዱም ከተባለ ሰው ገና አልዳነም ማለት ይሆናልና። በተዋሕዶ መለኮትና ሥጋ አንድ፤ ካልሆኑ ኢሳይያስ «በእውነት ደዌያችንን ተቀበለ ሕማማችንንም ተሸክሟል፤ ስለመተላለፋችን ቆሰለ ስለበደላችንም ደቀቀ፤ ተጨነቀ፤ ተሰቃየ አፉን አልከፈተም» (ኢሳ. ፶፫) ብሎ ስለ ሱስ ክርስቶስ ባልተናገረ ነበር። እርሱስ በተዋሕዶ መለኮትና ሥጋ እንደ መሆናቸውን መንፈስ ተገልጾለት ተናገረ። ለምን ቢሉ መታመምና መቸገር የመለኮት ባሕርይ አይደለምና፤ በተዋሐደው ሥጋ ታመመ፤ ተቸገረ ቆሰለ ለማለት። ሥጋ ብቻውን ነው ካልን ግን ሰው የራሱን መከራ ራሱ ተቀብሏልና ገና አልዳነም ወደሚል ክህደት ይወስዳል። ሰውም በሰው አይድንምና አዳም አልዳነም ማለትን ያስከትላል። በተዋሕዶ ምሥጢር ግን መለኮት

ነገረ ድኅነት

የሥጋን ገንዘብ የራሱ በማድረግ ታመመ፤ ሥጋም የመለኮትን ገንዘብ የራሱ በማድረግ መከራን ችሎ ታገለገለ ተቀበለ፤ እንላለን። ስለዚህ ኢየሱስ ክርስቶስ ሁለት ባሕርይ አይደለም። በመሆኑም ኅድረት የሚለው ቃል ክህደት ነው።

ሐ. እግዚአብሔር አብ ስለ ባሕርይ ልጁ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የምወልደው የምወደው ልጅ እርሱ ነው በማለት መስክሯል። መለኮትና ሥጋ በተዋሕዶ አንድ አንድ ባይሆኑ ኖሮ በነቅዱስ ጴጥሮስ ፊት የቆመውን ኢየሱስ ክርስቶስን ልጅ ብሎ ባልጠራው በዚህም ፈንታ የልጅ ማደሪያ ባለው ነበር። ነገር ግን ሥጋ ከመለኮት ጋር በመዋሐዱ ማደሪያ ይሆን ልጅ ተብሎ የመለኮትን ገንዘብ ገንዘቡ አድርጎ የአብ የባሕርይ ልጁ ተባለ። ስለዚህ ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው የሆነው በኅድረት ሳይሆን በተዋሕዶ ነው።

በቱሳኤ ነውን? አይደለም።

ቱሳኤ ቅልቅል ማለት ነው። ይህም እንደ ማር እና እንደ ውኃ ነው! ውኃና ማር ሲቀላቀሉ ስም ማእከላዊ ይገኝባቸዋል። መልክ ማእከላዊ እንደ ማር ሳይነጣ እንደ ውኃ ሳይጠቁር መካከለኛ መልክ ይይዛል፤ ጣዕም ማዕከላዊ እንደ ግግር ሳይከብድ እንደ ውኃም ሳይቀል መካከለኛ ጣዕም ይኖረዋል። ወተትና ቡናም ሲቀላቀሉ እንዲሁ ነው፤ ቡናው እንደ ወተት አይነጣም ወተቱም እንደቡና አይጠቁርም። መካከለኛ ቀለም ይኖራቸዋል።

በምሥጢረ ሥጋዊ ግን ሥጋና መለኮት አንድ የሆኑት ያለመቀላቀል ነው። ሥጋ ወደ መለኮትነት መለኮት ወደ ሥጋ ባሕርይ መጥቶ መካከለኛ የሆነ ነገር አልመጣም። ሥጋም ሥጋዊ ባሕርይውን ሳይለቅ መለኮትም መለኮታዊ ባሕርይውን ሳይተው በመጠባበቅ ተዋሕደዋል። ያለመቀላቀል ሌላ አዲስ ነገር ሳይፈጥሩ አንድ ሆነዋል። ሥጋም የመለኮትን ባሕርይ ገንዘብ አድርጎ መለኮትም የሥጋን ባሕርይ ገንዘብ አድርጎ ተዋሕደዋል።

ነገረ ድህነት

ምሳሌ፡- ሙሴ ባያት ዕዕ ሐመልማሉ ከነበልባሉ ቅጠሉ ከእሳቱ ጋር ተሰማምተው ነበር። አንዱ ሌላውን አላጠፋውም። ቅጠሉ እሳቱን ሳያጠፋ እሳቱ ቅጠሉን ሳያቃጥል ያለመጠፋፋት አንድ ላይ ታይተዋል። እንደዚሁም መለኮት የሥጋን ባሕርይ ሳያጠፋ ሁለቱ ያለመጠፋፋት አንድ ሆኑ። ከዚህ ውጭ ተቀላቀሉ ካልን ግን ከባሕርያቸው ለቀዋል፤ ክርስቶስ ፍፁም ሰው ፍፁም አምላክ አይደለም፤ ሌላ አዲስ ባሕርይ አለው ስለሚያስብለን በሰውነቱ መብላት መጠጣቱን . . . የሰውን ሥራ መሥራቱን ምትሐት ነው እንድንል በአምላክነቱ መት ማስነሣቱን፤ ተአምር መሥራቱን፤ እንዳናምን እንድንጠራጠር ያደርገናል። በመቀላቀል ወደ ሌላ ባሕርይ ተቀይሯል ካልን ፍፁም አምላክ ነው ልንል አንችልምና ነው።

በትድምርት ነውን? አይደለም

ትድምርት መደረብ መደመር ማለት ነው። ይህም እንደ ልብስ እንደ እንጀራ ማለት ነው። ልብስ ቢደርቡት ይደረባል፤ ቢነጥሉት ይነጠላል፤ እንጀራም ሲደርቡት ይደረባል፤ ቢነጥሉት ነጠላል። መለኮት ከሥጋ ጋር አንድ የሆነው ግን እንዲህ በመደረብ አይደለም፤ በተዋሕዶ እንጂ። በትድምርት ከሆን ሲፈልጉ መነጠል አለ። ቀድሞውንም በአንድ ላይ ይደረባል እንጂ አይዋሐዱም። መለኮትና ሥጋ ግን በመጀመሪያም በተዋሕዶ አንድ ሆነዋል ጎላም ያለመነጣጠል ኖረዋል። መለኮትን ከሥጋ ከተዋሕዶ በጎላ መነጠል አይቻልም።

በቡዕዴ ነውን? አይደለም

ቡዕዴ መለየት መለያየት ማለት ነው። ሁለት ነገሮች አንድ ላይ ከሆኑ በጎላ መለየት መነጠል ሲቻል ቡዕዴ ይባላል። ለምሳሌ፤ በቆሎና ስንዴን/ በጥሬአቸው እነዚህ ሁለት የእህል ዘሮችን ከቀላቀልናቸው በጎላ ስንፈልግ መለየት እንችላለን። አብረውም ሳሉ በቆሎውን በቆሎ ስንዴውን ስንዴ እንላለን። የክርስቶስ ሰው የመሆን ምሥጢር ግን ከዚህ የተለየ ነው። ከተዋሕዶ በጎላ ሥጋና መለኮትን ለያይቶ ለየብቻ ይህ መለኮት ነው።

ነገረ ድሳነት

ይህ ሥጋ ነው አይባልም። እንደ ብረትና እሳት ፍፁም ተዋሕዶ ስለሆነ መነጣጠል አይቻልም። ስለዚህ ክርስቶስ ሰው የሆነው እንበል ቡዕዴ ነው።

በተዋሕዶ ነው?? አዎን።

በተዋሕዶ ነው። ተዋሕዶ ከሚጠት ውላጤ፣ ቱሳኤ ትድምርትና ቡዕዴ የተለየና አምላክ ሰው የሆነበትን ምሥጢር የሚገልጥ ቃል ነው።

ሁለት አካላት አንዱ አንዱን ሳያጠፋው ሳይለውጠው፤ ያለመቀላቀል ያለመደራረብ /በተወቅቦ/ በመጠባበቅ አንድ ሲሆኑ ተዋሕዶ ይባላል።

ለምሳሌ፤ የብረትና የእሳት ውሕደት በአንድነት/። ብረትና እሳት ሲዋሐዱ ብረት የእሳትን የእሳትን ገንዘብ ገንዘብ ያደርጋል። አስቀድሞ የማያቃጥል የሚያቃጥል የነበረው ኋላ ማቃጠል መፋጀት ይጀምራል። የእሳቱን ብርሃን ወርሶ የሚያሰራም ይሆናል። እሳትም የብረትን ባሕርይ ባሕርይ ያደርጋል። በቀደመ አኗኗሩ ቅርፅ የሌለው ሲሆን ኋላ ብረት ሲዋሐድ የብረቱን ቅርፅ ወርሶ ቅርጽ ያለው ይሆናል። አስቀድሞ የማይጨበጥ፣ የማይዳሰስ፣ የማይመታው ብረቱን በመዋሐዱ መጨበጥ መዳሰስ መመታት ይጀምራል።

እንደዚሁ ሁሉ መለኮት አስቀድሞ እንደቀድሞ በአኗኗሩ ረቂቅ ሲሆን ነገር ግን እሳት ብረቱን ተዋሕዶ እሳትነቱን እንደሚታይ እርሱም ሥጋን ተዋሕዶ በግዘፍ ታየ፣ ተገለጠ። እሳት ከብረት። ጋር ሆኖ በመደሻ እንደሚመታ ነገር ግን መደሻው ባሕርይውን እሳትነት እንደማያናውጸው ሁሉ መለኮትም ከተዋሐደው ሥጋ ጋር በአንድነት በመኖሩ አብሮ መከራን ተቀበለ ሞቶ ተቀበረ። ይህ ግን መለኮታዊ ባሕርይውን አላገኘውም / በመለኮት አልሞተም/ በለበሰው ሥጋ እንጂ በሌላ በኩል ብረቱም አስቀድሞ የሌለው የማይቃጠል ባሕርይ ከእሳት ወርሶ እሳት ይሆናል ያቃላል። በዚህ ዓይነት ደካማ የነበረ ሥጋ ከመለኮት ጋር በተዋሕዶ ሞትን ድል የሚያደርግ ተአምራትን የሚሠራ ሆነ። ይህ ቅዱስ ቂርሎስ ስለ መለኮት የመሠለው ምሳሌ ነው።

ይኸው አባት በሌላ ሥፍራ ለተዋሕዶ ምሳሌ እንዲሆን የነፍስንና የሥጋንም ተዋሕዶ ያነሳል። « የሚረዳህስ ከሆነ የትስብእትና /የሥጋ/ የመለኮትን ተዋሕዶ በእኛ ነፍስና ሥጋ ተዋሕዶ መስለን እንነግርህለን። እኛ በነፍስ በሥጋ የተፈጠርን ነንና አንዱን የሥጋ አንዱን የነፍስ ብለን ሁለት አካል ሁለት ባሕርይ አናደርገውም። ሰው ከሁለት አንድ በመሆኑ አንድ ነው እንጂ። ከሁለቱ ባሕርያት አንድ በመሆኑ ሁለት ሰው አይባልም። በነፍስ በሥጋ የተፈጠረ ሰው አንድ ነው እንጂ። ይህንንስ ካወቅን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከተዋሕዶ በፊት እርስ በርሳቸው አንድ ካልነበሩ ከተዋሕዶ በኋላ ላም ከማይለያዩ ከሁለት ባሕርያት አንድ እንደሆነ እናውቃለን። /ሃይ.አበ ዘቄርሎስ ፪፻፳፫፡፲፱/።

በእነዚህ ሁለት ምሳሌዎች እንደተመለከትነው ሁለት የተለያዩ ባሕርያት ያላቸው አካላት ተዋሕደው ያለመለያየት ያለመጠፋፋት አንድ ባሕርይ ስለሆኑ ተዋሕዱ ይባላል። ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ /ሥግው ቃል/ ሥጋን የተዋሐደ የእግዚአብሔር ቃል ነው። ከተዋሕዶ በኋላ መለያየት አንችልም። ይህ የመለኮት ነው ይህ የሥጋ ነው አይባልም። ሁለቱ በፍፁም ተዋሕዶ አንድ ሆነዋልና።

ለምሳሌ፡ ጌታችን የሠራቸው ተአምራት ለዚህ ማስረጃ ይሆኑናል። ዓይነ ስውሩን በምራቁ አፈር ለውሶ በመቀባት አዳነው። ምራቅ የሥጋ ገንዘብ የነበረ ተአምር የመሥራት ኃይል ያልነበረው ሲሆን፤ አሁን ግን ሥጋ ተዋሕዷልና ጌታችን ፍፁም ከመለኮት ጋር በምራቁ ዓይን አበራ። ይህን ዓይተን ተአምር የሠራው በሥጋው ነው፤ በመለኮት ነው፤ ብሎ መነጣጠል አይቻልም። ጌታችን ከሐዋርያት ጋር በታንኳ ሲጓዝ አንቀላፋ። ጌታ ሆይ ጠፋን ብለው ቀሰቀሱት። ተነሥቶም ነፋሱን ገሠፀው። እዚህ ላይ ከሥጋ ጋር የተዋሐደ መለኮት ሥጋ ሲያንቀላፋም አለ። መለያየት የለባቸውም። ጌታ ተነሥቶ ማዕበሉን ገሠፀ። ከላይ እንዳየነው በማንቀላፋት የሥጋ ባሕርይ ነውና ተኛ። በመቀጠል ተነሥቶ ማዕበሉን ፀጥ አደረገው። ባሕር መገሠፅ ፍጥረታትን ማዘዝ የመለኮት

ነገረ ድህነት

ባሕርይ በመሆኑ ይህንን አደረገ እያሉ መለያየት አይቻልም። የተኛውም ተነሥቶ ማዕበሉን ፀጥ ያደረገውም አንዱ ኢየሱስ ክርስቶስ ፍፁም አምላክ ፍፁም ሰው በመሆኑ ይተኛ፣ ይበላ፣ ይጠጣ፣ ተአምር ይሠራ፣ ሙት ያስነሣ ነበር።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋን ነስቶ ሰው የሆነ አምላክ ነው ስንል ሰው በመሆኑ በባሕርይው ተዋራጅነት የለበትም። በሰማይ በዙፋኑ እየተመሰገነ በምድር ዞሮ አስተማረ መከራን ተቀበለ እንጂ። ቅዱስ ያሬድ ስለዚህ «ፍጥረቱን ሁሉ የሚመግብ ጌታቸው በብትሽ/በክንድሽ/ ተቀምጦ እንደ ሕፃን ጡትሽን ሲጠባ ባባዩት ጊዜ በአርያም ፈለጉትና በዚህ ዓለም እንደ ቀድሞው ከአባቱና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር አገኙት። ይህን ያዩ መላእክት ናቸው ፀሐይ ባለችበት ሆና ምድርን እንደምታሞቅ እርሱም / በዙፋኑ ተቀምጦ /ዓለምን እየገዛ/ በምድር እየገዛ በምድር በሥጋ ማርያም ተገለጠ ሥጋን ተዋሕዶ ዞሮ አስተማረ።

በአጠቃይ ስንመለከት ተዋሕዶ ማለት እንደ አውጣኪ ተጣፍቶ አንድ ባሕርይ ብቻ ሳንል እንደንስጥሮስ በመደረብ ሁለት ባሕርይ ነው ሳንል እንደ ሌሎች መናፍቃን በመቀላቀል የሚል ሐሳብ ሳናስገባ መለኮት ከሥጋ ጋር ፍፁም በመዋሐዱ የኢየሱስ ክርስቶስ አንድ ባሕርይ በተዋሕዶ መሆኑን የምንመለከርበት ነው።

ለመሆኑ ጌታችን በተዋሕዶ ሰውን ያዳነው ለምንድን ነው? ቅዱስ አትናቴዎስ እንደተናገረው፤

ሀ. ሞት ከእኛ ጋር ተዋሕዶ ይኖር ነበርና ሞትን ይሸረው ይነቅለው ዘንድ መለኮት ከእኛ ሥጋ ጋር ተዋሐደ።

ለ. ዲያብሎስ በእባብ ሥጋ ተሰውሮ አዳምና ሔዋንን አሳስቷቸው ነበርና። መለኮትም የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ ድል ነሳው። ምሥጢርን በምሥጢር መመለስ የእግዚአብሔር ጥበብ ነውና።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህ ዓለም ያስተምር በነበረበት ወቅት

ነገረ ድኅነት

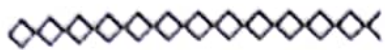
ሙት ያስነሣ፤ ድውያንን ይፈውስ፤ ማዕበሉን ይገሥፅ ነበር። እነዚህ በፍጡር ሊሠሩ የማይችሉ ናቸው። እርሱ አምላክ ስለሆነ አድርጓቸዋል። በሌላ በኩል ይራብ፤ ይጠማ፤ መከራ ይቀበል ነበር። አምላክ የማይራብ የማይጠማ መከራ የማይቀበል ነው። እሱ ግን ፍፁም አምላክ ፍፁም ሰው ነውና ይህንን በፍ አድርጎታል። ይህንን ለይተን እዚህ ላይ አምላክ ነበር፤ በዚህ ቦታ ሰው ሆነ አንልም። ይልቅስ ወልደ አብ ወልደ ማርያም /የአብ ልጅ የማርያም ልጅ/ ሥግው ቃል ኢየሱስ ክርስቶስ ፍፁም አምላክ ፍፁም ሰው በመሆኑ ይህን አደረገ እንላለን እንጂ። እሱ በተዋሕዶ አንድ ባሕርይ በመሆኑ የሥጋንም የመለኮትንም ሥራ ሠራ። በእርሱ ባሕርይ ተካፍሎ መለያየት የለበትም።

ስለ ጌታችን ቅዱስ ጳውሎስ ሲናገር። «በገዛ ደሙ የዋጃትን የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ትጠብቁአት ዘንድ...» ይላል። (ሐዋ.፳፭፡፳፰)። መለኮት በባሕርይው ሥጋና ደም ያለው አይደለም ረቂቅ ነው እንጂ። ነገር ግን የሥጋን ገንዘብ ገንዘቡ አድርጎ ከሥጋ ጋር ፍፁም ተዋሕዷልና እግዚአብሔር ደሙን አፈሰሰ ተባለ። ከተዋሕዶ በኋላ መለኮትን ለብቻ ሥጋን ለብቻ መነጠል ስለማይቻል ይህን ተናገረ።

ነገረ ማርያም በነገረ ድኅነት

ቤተ ክርስቲያናችን ለምን ስለ እመቤታችን ዘወትር እንደምታስተምር አንዳንድ ሰዎች ግር ሲላቸው ይታያል። እንዲያውም «አላዋቂ ሳሚ...» እንዲሉ ስለ እመቤታችን ማስተማሯ ስለ ጌታችን እንዳታስተምር አድርጓታል ብለው የሚናገሩም አሉ። ቤተ ክርስቲያናችን ግን ስለ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም የምታስተምረው ለርሷ ካላት ልዩ ፍቅር ብቻ ወይም ስለ ጌታችን የምታስተምረው አልቆባት አይደለም። ምክንያቱም ከኢትዮጵያ ሊቃውንት በላይ ለነገረ መለኰት ምሁርና ጥንቁቅ ከማግኘት የሰማይን ስፋት ልክ ማግኘቱ ሳይቀል አይቀርም።

በቅዳሴያችን፣ በዘወትር ጸሎታችን፣ በመዝሙራችን፣ በሥርዓታችን፣ በትውፊታችን በአለባበሳችን ሳይቀር የነገረ ድኅነት ትምህርት የሌለበት የለም። ሰዎች ዐረፍተው ዘመናቸው ደርሶ ወደ መቃብር ሲሸኙ በምናደርገው

ጸሎተ ፍትሐት ለክርስቲያኑ በሚደረገው የቀብር ሥነ ሥርዓት ሁሉ ነገረ ድኅነት ይሰበካል ይገለጣል።

ቤተ ክርስቲያን ነገረ ማርያምን ዘወትር ለምእመናን የምታስተምረው ከነገረ ድኅነት ጋር የተያያዘ ጥልቅ ምሥጢር ስላለው ነው። ነገረ ድኅነትን ለመማር ለመረዳትና ለማመን ነገረ ማርያም መሠረት፣ መቅድም ነው። ያለነገረ ማርያም ነገረ ድኅነትን ያለ መሠረት ቤት ማለት ነው። እስቲ ለዚህ ምሥክር የሚሆኑ ጥቂት ምሳሌዎችን እንመልከት፤

1. የሔዋን ካሣ

ሀ. እናታችን ሔዋን ምክንያተ ስህተት፣ ምክንያተ ሞት በመሆኗ ፍዳ መርገም ደርሶባት ነበር። ያበላችን ፍሬ ሞትን የሚያመጣ ከገነት የሚያስወጣ በመሆኑ ትውልድ ሁሉ ሲወቅሳት ይኖር ነበር።

ዳግማዊት ሔዋን እመቤታችን ግን ምክንያተ ድኒን ሆነች። የሰጠችን ፍሬ ሞትን የሚያመጣ ሳይሆን ተበልቶ ተጠጥቶ የዘላለምን ሕይወት የሚያስጥ ነው። /ዮሐ.፮፥፱/ ትውልድ ሁሉ ሔዋንን ሲወቅስ ኖረ። እመቤታችንን ግን ትውልድ ሁሉ ያመሰግናታል። /ሉቃ.፩፥፵፰/ ሶሪያዊው ቅዱስ ኤፍሬም በሐሙስ ውዳሴው «... ስለ ሔዋን የገነት በር ተዘጋ ዳግመኛም ስለ ድንግል ማርያም ተከፈተልን። ከዕፀ ሕይወት እንበላ ዘንድ አደለን» ብሏል።

ለ. ሔዋን በዲያቢሎስ ተመክራ ኃጢአትን ጸነሰች። ሞትንም ወለደች። እመቤታችን ግን በሊቀ መላእክት ቅዱስ ገብርኤል ብሥራት ሕይወትን ፀነሰች ትንሣኤን ወለደች። /በሉቃ.፩፥፳፰-፱/

በሌት የመጣ ሞት በሌት ድል ተመታ። «እመቤታችንን የሔዋን መድኃኒቷ» ያሰኛትም ይኼው ነው። ይኼንን ድንቅ ምሥጢር ካልተረዳንና ካላመንን ሔዋን መካሥዋን የሴቶች ክብራቸው መመለሱን በምን ተረድተን እንዴትስ ልናምን እንችላለን?

2. የአዳም ካሣ

ሀ. አዳም የተወለደው ከጎቱም ምድር ነው። ምድር ከአዳም በፊትም ሆነ በኋላ ሌላ ልጅ የላትም። አዳምንም ያስገኘችው በጥበብ መንፈስ ቅዱስ በፈቃደ ሥላሴ እንጂ ዘር አላስፈለጋትም። ያ በዚህ ግ ሩም ድንቅ ምሥጢር የተገኘ አዳም ግን ሞትን በራሱ ላይ በግምጣቱ ወደቀ። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም የመጣበትም እንዴትና ዋነኛው ምክንያት ለቤዛ ዓለም፣ ለካሣ ዓለም ነው። ይኸንንም በመዋዕለ ሥጋዊው በሠራው ሥራ ሁሉ ገልጦታል።

ጌታችን ሲወለድ ያለ ወንድ ዘር፣ በግብረ መንፈስ ቅዱስ በጎቱም ድንግልና ከእመቤታችን ነው። የእመቤታችንን ድንግልና ካልተቀበልን የመጀመሪያው አዳም ከኋለኛው አዳም ይበልጣል ማለት ነው። ያነሰው ደግሞ የበለጠውን ሊያድን እንዴት ይቻለዋል? ለእኛስ እንዲህ አናምንም ከጎቱምት ምድር ተወልዶ የወደቀውን አዳም ያነሣው ዘንድ ያለወንድ ዘር ከድንግል ማርያም ተወለደ። ምድር ከአዳም በፊትም ሆነ በኋላ ሌላ ልጅ እንዳላስገኘች እመቤታችንም ከጌታችን በፊትም ሆነ በኋላ በድንግልና ኖረች። በዚህም ዘላለማዊ ድንግል ትባላለች። ልብ አምላክ ዳዊት ይኼንን በምሳሌ ሲያስረዳን።

«እውነት ከምድር በቀለች
ጽድቅና ሰላም ተስማሙ»

በኢ.ል መዝ.፲፱፥፲-፲፩። እውነት ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። /ዮሐ.፲፱፥፯/ እውነት የበቀለባት ምድር ደግሞ እመቤታችን ናት። ጽድቅና ሰላም የተስማሙትም በልደተ ክርስቶስ ነው።

ለ. አዳም የተገኘው መርገም ካልደረሰባት ምድር ነው። ምድር መርገምን ያመጣችው በልጅዋ በአዳም በደል ነው። አምላክን የወለደች ቅድስት ድንግል ማርያምም በደል መርገም ያልደረሰባት ንጽሕት ቅድስት ናት። አስቀድሞ በደል (ጥንተ አብሶ) ነበረባት ካልን ከኋለኛው ምድር የቀደመችው ትበልጣለች ያሰኝብናል። ይኽ ከሆነ ደግሞ አዳም ተዋጀ፣ ተካሠ ወደ ክብሩ ተመለሰ ማለት አይቻልም። ያነሰው የበለጠውን

ነገረ ድህነት

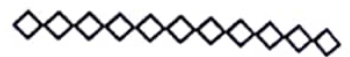
ሊያከብረው አይችልምና። ስለዚህም ቤተ ክርስቲያናችን እመቤታችን የአዳም ኃጢአት ያልደረሰባት ናት ብላ የምታስተምረው ርቱዕ እንደሆነ በዚህ ይታወቃል። እምነቷ ከእምነቷ እንደሌሎቹ አይጣላምና። የሌሎች ግን የሚናገሩት ሆነ የሚጻፉት እርስ በርሱ የሚጋጭ ነው።

አንዳንዶች እመቤታችን ከአዳም ኃጢአት የነጻነት በብሥራተ ገብርኤል ነው።» ይላሉ። ይህ ከሆነማ የክርስቶስ መሞት ለከንቱ ሆነ ያስገባቸዋል። ብሥራተ መልአክ ከቀደመ ኃጢአት /ከጥንተ አብሶ ነጻ የሚያወጣ ቢሆን ኖሮ በብሉይ እነ ብእሲተ ማኑሄ /መሳ.፲፫፡፩-፳/ በሐዲስ ደግሞ እነ ዘካርያስ /በሉቃ.፩፡፫-፳/ ከዚህ ቀንበር ነፃ በወጡ ነበር። በብሥራት ልጅ አግኝተዋልና። በሌላ በኩልም የመልአክ ብሥራት ከጥንተ አብሶ ለመላቀቅ ካስቻለ እልፍ አእላፍ መላእክት ተልከው አዳምን ከነዘሮቹ ባዳኑት ነበር። የቅዱስ ገብርኤል ብሥራት ከጥንተ አብሶ ካላቀቀ ከክርስቶስ ሞት ጋር እኩል ነው ማለት ነው /ሎቱ ስብሐት/። እኛስ እንዲህ አንልም ይህ ከላይ ለመመልከት እንደሞከርነው የሃይማኖት ስሕተት ያስከትላል።

3 የሕያዋን እናት

አዳም ለሚስቱ የሕያዋን እናት ብሎ ስም አውጥቶ ነበር። ሕያዋን ማለት የሕያዋን እናት ማለት ነው።/ዘፍ.፲፡፳/ ነገር ግን የሕያዋን እናት በርግጥ አልነበረችም። እርስዋም ልጆችዋም የሞት ባሮች ነበሩና። «ከአዳም እስከ ሙሴ ሞት ነገሠ» እንዲል። /ሮሜ.፭፡፲፱/። ታዲያ የሕያዋን እናት ማን ናት?

የሰው ልጅ በጥፋቱ እናትም አባትም አጥቷል። አባታችን አዳምና እናታችን ሕያዋን ከገነት ተባረሩ ለኛ ቤዛ መከታ፣ አለኝታ ሊሆኑ ቀርቶ ለነርሱም አስፈልጓቸው ነበር። በዚህም ምክንያት ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በአዳም ተገብቶ በሥጋ ብዕሊ መጣ። ወንዶቹ «እኛ ብቻ ተክለን የሕያዋን ነገር ግን መና ቀረ» እንዳይሉ እመቤታችንን መርጦና ቀድሶ አዘጋጀ። አባትም እናትም ያጣው የሰው ዘር አባት አገኘ። «አባ

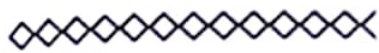

አባት ብለን የምንጠራበት የልጅነት ጸጋ ተሰጠን» እንዳለ ቅዱስ ጳውሎስ «አባታችን ሆይ» በሉ የተባልነውም ይኸ ክብር ስለተመለሰልን ነው። ስለ ሔዋን ደግሞ የሕያዋን እናት ትሆንን ዘንድ እመቤታችንን አገኘን። የሰው ልጅ ገነትንም እናቱንም ያጣው ባንድ ጊዜ እንደነበር ሁሉ ገነትንም እናቱንም ያገኘው ደግሞ በአንድ ጊዜ ነው። እመቤታችን በጸሎታችን ብዛት፣ በቅድስናችን ብቃት ያገኘናት ሳትሆን ስለምታስፈልገን የተሰጠችን እናት ናት። ይህም ጌታችን በመልዕልተ መስቀል የሚወደውን ደቀ መዝሙሩን ቅዱስ ዮሐንስን «እነኚት እናትህ» ባለው ጊዜ ታውቋል። ዮሐ.፲፱፡፲፱ ነቢዩ ዳዊትም አስቀድሞ ሰው እናታችን ጽዮን ይላል» ሲል ተናግሮላት ነበር። መዝ.፹፮፡፫።

አማናዊቷ ሔዋንም እመሕያዋን እመቤታችን ናት። ልጇ ሞትን አሸንፎ እና ልጆቿ የምናሸንፍበትን ሥልጣን እንደሰጠን እርሷም ሞትን አሸንፋለችና። እንዲህ እናምናለን እንዲህም እንመሰክራለን። ያለበለዚያ ግን የሰው ልጅ ወደ ጥንተ ክብሩ ተመለሰ ፍጹም ድኅነትን አገኘ ለማለት አንችልም።

እንግዲህ በነዚህ ጥቂት ምሳሌዎች ነገረ ማርያም ለነገረ ድኅነት ምን ያህል መሠረት እንደሆነ ተመልክተናል። ነገረ ማርያምን በሚገባ ያልተረዳና ያልጠነቀቀ ነገረ ድኅነትንም ሆነ ነገረ መለኮትን ጠንቅቆ መረዳት አይቻለውም። ከመሠረቱ አንድ ድንጋይ በተነሳ ቁጥር ቤቱም የዚያን ያህል እንደሚናጋ በነገረ ማርያም አንዳች ስህተት ብንጨምር የነገረ መለኮት ትምህርታችንም ሆነ እምነታችን የዚያኑ ያህል የተሳሳተ ይሆናል። ያለ ንጽሕት ሃይማኖት ደግሞ ንጽሕና አይገኝም።

ቤተ ክርስቲያናችን ነገረ ማርያምን አዘውትራ የምታስተምረው ያለ ጥርጥርና ያለ ነቀፋም የምታምነው ለድኅነት መሠረት መሆኑን በተረዳ ነገር ስላወቀች ነው። በሥዕሎቻችን፣ በጸሎታችን፣ በመጻሕፍቶቻችን፣ በዝማሬዎቻችን፣ በሥርዓታችንና፣ በትውፊታችንም ስለ እመቤታችን የሚነሳው ለዚህ ነው። ሕገ እግዚአብሔርን አምዘግዝገው ጥለው ድኅነት የሚገኘው በጸጋ ብቻ ነው» ይላሉ። ይህ ግን የእግዚአብሔርን ቃልና ትእዛዝ የሚቃወም የሐሰት ትምህርት ነው።

በነገረ ድኅነት ውስጥ የሰው ልጅ ድርሻ ምንድን ነው?

እግዚአብሔር ሰውን በአርአያውና በምሳሌው /የሚያስብና የሚያስተውል አድርጎ/ ከፈጠረው በኋላ «ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ፤ ነገር ግን መልካምንና ክፉን ከሚያስታውቀው ዛፍ አትበላ፤ ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህና» የሚል «ትእዛዝን» ሰጥቶ በገነት አኖረው። ይህ «ትእዛዝ» ከሁለቱ አንዱን የመምረጥ የውዴታ ግዴታ ትእዛዝ እንጂ ብዙ ጊዜ እንደምናውቀው ይኸን ሳይሆን ያኛውን አድርግ ዓይነት ትእዛዝ አይደለም። እግዚአብሔር «በገነት መካከል የሕይወትን ዛፍ መልካምንና ክፉን የሚያስታውቀውንም ዛፍ» ሲያበቅል አስቀድሞ የሰውን ልጅ የሚያስብና የሚያስተውል አድርጎ ፈጥሮት ነው። ከዚህም የተነሣ ክፉውንና ደጉን ማወቅ በሚችልበት አእምሮው ተጠቅሞ የሕይወትን ዛፍ በዕፅ ሕይወት ወይም ሞት የምታመጣዋን ዛፍ በዕፅ ሞት መርጦ የመብላት ነጻ ፈቃድ አለው።

በመሆኑም ነጻ ፈቃድ ማለት አንድ ሰው አንድን ድርጊት ለመፈጸም ወይም ላለመፈጸም ያለው የፍላጎት ነጻነት ነው። በዚህ ነጻነት በመጠቀም ሊያስመሰግን ወይም ሊያስወቅስ ዋጋ ሊያሰጥ ወይም ሊያስቀጣ፤ ሊጎዳ ወይም ሊጠቅም የሚችለውን አድራጎት ለማድረግም ሆነ ላለማድረግ ይችላል። አንድን ድርጊት የሚያደርገው ወይም የሚያደርገው ማንም ሳያስገድደው በፍላጎቱ ነው። የነጻ ፈቃድም ውጤት እንደምርጫው ሕይወት ወይም ሞት ሊሆን ይችላል። ይኸንን በተመለከተ በአራቱ «ተመልከት ዛሬ በፊትህ ሕይወትና መልካምነትን ሞትንና ክፉትን አኑሬልሃለሁ» ተብሏል። /ዘዳ.፴፭፡፲፭/

በሰው ልጅ ድኅነት ውስጥ የእግዚአብሔር ድርሻ እንዳለ ሁሉ የሚድነውም ሰው ለድኅነቱ የሚያበረክተው ድርሻ አለ። እግዚአብሔር በደሙ ፈሳሽነት ዕዳችንን ከፍሎ ከዘላለም ባርነትና ሞት ነጻ አውጥቶናል። ለመዳን ነጻነትን ሰጥቶናል እንጂ አላስገደደንም። በዚህ ነጻ ፈቃድ እንደ

ነገረ ድኅነት

ይሁዳና ዴማስ ያሉ ሲገቡበት፤ ሐዋርያት፤ ሰማዕታትና ቅዱሳን ግን ተጠቅመውበታል፤ ድነውበታልም።

ድኅነት በነገረ መለኮት ትርጉም በጌታችን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ የባሕርይ አምላክነት አምኖ እርሱ ያስተማረውን ትምህርት በሕይወት በመተርጎም የሚገኝ የዘላለም ሕይወት ነው። ጌታችን በመዋዕለ ትምህርቱ «በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወደአልና። ዓለም በልጁ እንዲድን ነው እንጂ በዓለም እንዲፈርድ እግዚአብሔር ወደ ዓለም አልላከውምና። በእርሱ የሚያምን አይፈረድበትም በማያምን ግን በአንዱ በእግዚአብሔር ልጅ ስም ስላላመነ አሁን ተፈርዶበታል» /ዮሐ.፫፡፲፮-፲፰/ በማለት እንዳስተማረው።

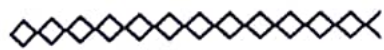
ለመሆኑ በነገረ ድኅነት ውስጥ የሰው ልጅ ድርሻ ምንድን ነው? ይኸንን ጥያቄ የምንመልሰው የሰውን ልጅ የመዳን ነጻ ፈቃድ የመጠቀም መብቱን በመያዝ ነው። ሰው ከዘለዓለማዊ ጥፋት ይድን ዘንድ ሊያደርገው የሚገባውን ሁሉ በስምዐ ጽድቅ ጋዜጣችን ፪ኛ ዓመት ቁጥር ፬፣፫ኛ ዓመት ቁጥር ፩ኛ ፫ኛ ዓመት ቁጥር ሁለት በስፋት የዘረዘር ናቸው ቢሆንም ዋና ዋና የምንላቸውን መርጠን በአጫጭ ሩ እንደ ሚከተለው ለማቅረብ እንሞክራለን፤

ሃይማኖት

ሃይማኖት የሚለው ቃል ሰፊ ሐተታ ያለው ቢሆንም በአጭር ቃል ስንጠቀልለው ለዚህ ዓለም ሠራዲ መጋቢ አለው፤ ይህም አምላክ በአንድነትና በሦስትነት የሚመለከ እግዚአብሔር ነው ብሎ ማመን ነው። እግዚአብሔር በአንድነትና በሦስትነት ያለ፤ የሚኖር በመሆኑ ለመዳን የሚሻ ሁሉ የሥላሴን ሕልውና ማመን ግዴታው ነው።

በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ማለትም በሥላሴ አንድነትና ሦስትነት የማያምን ሁሉ ከእውነተኛ እምነት የወጣ ነው። (ዮሐ.፲፬፡፩፤ ዮሐ.፲፮፡፫፤ ዮሐ.፲፬፡፲፭-፲፮፤ ፪ቆሮ.፲፫፡፲፬፤ ዮሐ.፲፭፡፳፮፤ ዮሐ.፩፡፲፬።)

ነገረ ድኅነት

ስለዚህ ቤት ያለመሠረት ሊቆም እንደማይችል ሁሉ የዘላለማዊ ድኅነት መሠረትም ሃይማኖት/እምነት/ ነው። ሃይማኖት የድኅነት መሠረት ነው ስንል በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ማመን፤ ሥላሴ በአካል ሦስት በመለኮት አንድ ብሎ ማመን፤ ሲሆን ከንጽሕት ቅድስት ድንግል ማርያም ከሥጋ የተወለደው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የባሕርይ አምላክ ነው፤ ድንግል ማርያምም ወላጁት አምላክ ናት ብሎ ማመን መታመን ነው። እነዚህ ከላይ የጠቀስናቸው ሁለቱ ትምህርቶች በቤተ ክርስቲያናችን ምሥጢረ ሥላሴና ምሥጢረ ሥጋዊ ይባላሉ። አንድ ሰው ደግሞ ለመዳን በእነዚህ ማመን አለበት።

ጥምቀት

ጥምቀት የድኅነት በር ከፋች ነው። ጌታችንም የጥምቀትን የድኅነት በር ከፋችነት በመዋዕለ ትምህርቱ ሲያጠይቅ «ሰው ከውኃና ከመንፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም» ብሏል። (ዮሐ. ፫፥፭)። ከውኃና ከመንፈስ መወለድ ማለት ምሥጢረ ጥምቀትን መፈጸም ማለት መሆኑ አያከራክርም። በሌላም ቦታ ጌታ ራሱ «ያመነ የተጠመቀ ጌታ ራሱ «ያመነ የተጠመቀ ይድናል» በማለት በሃይማኖት የተመሠረተ ሰው ሃይማኖቱን በጥምቀት ማጽናት እንዳለበት አስተምሯል። (ማር. ፲፮፥፲፮)።

ከየሀገሩ የእሽት በዓልን ለማክበር በኢየሩሳሌም ተሰብስበው ለነበሩ አይሁድ ቅዱስ ጴጥሮስ የዘለዓለም ሕይወትን ይወርሱ ዘንድ ሲያስተምራቸው በትምህርቱ ልባቸው ተነክቶ «ምን እናድርግ?» ብለው ለጠየቁት ጥያቄ ይድኑ ዘንድ መጠመቅ እንዳለባቸው ሲያስረዳቸው «ንስሐ ግቡ ኃጢአታችሁም ይሠረይ ዘንድ እያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ..» ነበር ያላቸው (ሐዋ. ፪፥፴፰)።

ይድኑ ዘንድ የሐዋርያትን ትምህርት ለምተው በጌታ አምላክነት ያመኑ፤ ልድያ፤ ቆርነሌዎስ፤ የወኅኒ ጠባቂው ሁሉ ተጠምቀዋል። (የሐዋ. ፲፥፵፯፤ የሐዋ. ፲፮፥፲፮ እና ፴፫)። ስለዚህ የሰው ልጅ ይድን ዘንድ በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም ሊጠመቅ ይገባዋል።/ማቴ. ፳፰፥፲፱-፳/

ቅዱስ ቁርባን

መንግሥተ እግዚአብሔር ያለ ሥጋ ወደሙ አትወረስም። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ሥጋውን በልተን፣ ክቡር ደሙን ጠጥተን እንድንዘንድ በማያልፍ ቃሉ አስተምሮናል። «ኅብስቱን አንሥቶ ባረከ ቆርሶ ለደቀመዛሙርቱ ሰጠና እንካችሁ ብሎ ይህ ሥጋዬ ነው አለ። ጽዋንም አንሥቶ አመስግኖም ሰጣቸው እንዲህም አለ ሁላችሁ ከእርሱ ጠጡ ስለ ብዙዎች ይቅርታ የሚፈስ የአዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው» (ማቴ.፳፮፥፳፮-፳፱)።

ይህ «ሥጦታ» ከአምላክ ዘንድ ነውና የሰው ልጅ ሊድን ቢወድ ሊቀበለው ግዴታው ነው። ይህንንም ራሱ ባለቤቱ በቃሉ ነግሮናል። «እውነት እውነት እላችኋለሁ የሰውን ለጅ ሥጋ ካልበላችሁ ደሙን ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘለዓለም ሕይወት አለው። እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣዋለሁ። ሥጋዬ እውነተኛ መብል ነውና። ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ በእኔ ይኖራል። እኔም በእርሱ እኖራለሁ። (ዮሐ.፮፥፴፪-፴፮)። ጌታችን ሥጋዬ እውነተኛ መብል ደሜ እውነተኛ መጠጥ ነው» በማለቱም ቅዱስ ቁርባንን መቀበል ለመታሰቢያ ሳይሆን ድኅነት የሚገኝበት አማካኝ የሕይወት እንጀራነቱን ያስረዳል።

መልካም ምግባር

ሃይማኖት ያለ ምግባር ምግባር ያለ ሃይማኖት እያንዳንዱ ለየብቻው ምንም ዓይነት ፋይዳ እንደማይፈይድ ሐዋርያው ቅዱስ ያዕቆብ በመልእክቱ ገልጾታል። (ያዕ.፳፬፥፳፮)። ስለዚህ ሕይወት የሚገኝበት ሃይማኖት ምግባር አልባ አይደለም። ከምግባር ጋር የተቀናጀ ነው እንጂ። ሃይማኖትና ምግባር እንደ ሥጋና እንደ ነፍስ የተዋሐዱ ናቸው። አንዱ ከአንዱ ሲለይ ነፍስ የሌለው ሥጋ እንደማለት ነው። ጥሩ ምግባር የሚኖረን በሕገ እግዚአብሔር ስንመራ በመሆኑ ሕግጋትን መጠበቅ

ነገረ ድኅነት

አንዱ የድኅነት መንገድ ነው። ሾኛ የሐ.፪፥፳፱፣ ሾኛ የሐ.፫፥፱-፲፡ እምነት አለኝ እያለ መልካም ምግባር የሌለው ዲያብሎስ ብቻ ነው። መልካም ምግባር የቀና ሃይማኖት መገለጫ ናትና።

በመንፈሳዊ ተጋድሎ

መንፈሳዊ ተጋድሎ ሥጋን ለነፍስ ለማስገዛትና በፈቃደ እግዚአብሔር መኖር በመሆኑ በክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ ከፍተኛውን ቦታ ይዞ ይገኛል። አባቶች መነኮሳት እናቶች መነኮሳይያት ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «የዲያብሎስን ሽንገላ ትቃወሙ ዘንድ እንዲቻላችሁ የእግዚአብሔርን ዕቃ ጦር ሁሉ ልበሱ መጋደላችን ከደምና ከሥጋ ጋር አይደለምና» (ኤፌ.፮፥፲-፲፪) እንዳለ ዳዋ ለብለው ጤዛ ልሰው፣ ድንጋይ ተንተርሰው ከጽልመት አበጋዝ ከዲያብሎስ ጋር እየታገሉ በገዳም በአት ወስነው መኖራቸው ለመዳን ነው። ምናልባት ይህን መንፈሳዊ ተጋድሎ ማድረግ የተሳናቸውና በዚህ ሥጋን በሚያደክም ሕይወት ለማለፍ የማይሹ ወገኖች ራሳቸውን በማታለያ መጋረጃ ሸፍነው ድኅነት በጸጋ እንጂ በተጋድሎ አይደለም በማለት በመንፈሳዊ ተጋድሎ ያሉትን የሚነቅፉ አሉ። ነገር ግን እውነታው ከላይ የተባለው ነው። ወደ ሕይወት የሚወስደውን መንገድ ጠባ የሚያደርገውም በክርስትና ሕይወት ውስጥ ጽኑ መንፈሳዊ ተጋድሎ የግድ በማስፈለጉ ነው። (ማቴ.፮፥፲፫-፲፬) ለመሆኑ ድኅነት ያገኝ ዘንድ የሰው ልጅ ሥጋውን የሚጎስምባቸውና ለፈቃደ እግዚአብሔር የሚያስገዛባቸው መንፈሳዊ ተጋድሎዎች የትኞቹ ናቸው? ቀጥለን ጥቂቶቹን እናያለን።

ሀ. ጾም

ጾም የሥጋን ምኞት የምታጠፋ የነፍስን ቁስል የምታደርቅ ለጎልማሶችም ጸጥታንና እርጋታን የምታስተምር ስትሆን የጸሎት እናት የእንባ ምንጭ የጽድቅ መሠረትም ትባላለች። ብብሉይ ኪዳን ያለው ጾም ሥጋዊ ችግርን ለማስወገድ የሚጸም ነበር። በሐዲስ ኪዳን ግን የሚጸመው ለጽድቅ ነው። «እናንተ አሁን የምትራቡ /የምትጸሙ/ ብፁአን ናችሁ ትጠግባላችሁና» (ሉቃ.፮፥፳፩)።

ነገረ ድህነት

ጾም የጽድቅ መሠረት ነው። ይህንንም ጌታችን ዐርባ ቀንና ዐርባ ሌሊት በመጾም አሳይቶናል። /ማቴ.፬፥፬/ በተጨማሪም ጾም የክርስቲያኖች መንፈሳዊ ግዴታ መሆኑንና ሲጸሙም በምን ዓይነት መጾም እንደሚገባቸው ሲያስረዳ «ስትጦሙም እንደ ግብዞች አትጠውልጉ» ብሏል። /ማቴ.፮፥፲፮/ ሐዋርያትም ይጸሙ ነበር /ዮሐዋ.፲፫፥፫/። ጾምም ሲባል ሥጋን አለምልመው የነፍስን ፈቃድ / ፍቅር፣ ትላትና ከሚያቀጭጩ መባልዕት ለተወሰኑ ጊዜያት መከልከልና ሕዋሳትን ስሕገ እግዚአብሔር መምራት ነው።

ለ. ጸሎት

ጸሎት ከእግዚአብሔር ከአምላካችን ጋር የምንገናኝበት የምንወያይበት ነው። ክርስቲያን ከሚመጣው አደጋ ሁሉ በጸሎት ይድናል። ለሰማያዊውም ክብር ይበቃል። ጌታ በመዋዕለ ሥጋዊው ለእኛ አብነት ሊሆንን ይጻልይ ነበር (ማቴ.፳፮፥፴፱-፵፪)። ለሐዋርያቱም «ወደፈተና እንዳትገቡ ትጉና ጸልዩ» ብሏቸዋል (ሉቃ.፳፪፥፵)።

ሐ. ስግደት

ከመንፈሳዊ ተግባራት አንዱ ስግደት ነው። በስግደት ሥጋችንን እንጎስማለን። ለእግዚአብሔር መገዛታችንን እንገልጻለን። ጉልበት ሁሉ ለጌታችን መንበርከክ እንደሚገባውም በወንጌል ተጽፏል። (ፊል.፪፥፲)

በአጠቃይ ሐዋርያት «ወደ እግዚአብሔር መንግሥት በብዙ መከራ እንገባ ዘንድ ያስፈልገናል» እንዳሉ (ሐዋ.፲፱፥፳፪) የሰው ልጅ ይድን ዘንድ ከእርሱ የሚጠበቁትን ማድረግ ይጠበቅበታል።

እንግዲህ ፈጣሪ ዓለማት እግዚአብሔር በዲያብሎስ ምክር የምትመጣ የሲኦልን መንገድ ትተን በእርሱ ምክር የምትገኝ በገነት መንገድ ብንጓዝ እንደምንጠቀም አስተምሮ የፈለግነውን ለመምረጥ አልከለከለንም ማለት ነው። ነገር ግን እዚህ ላይ አንዳንድ ሰዎች ከመጽሐፍ ቅዱስ አንዳንድ ነገሮችን ስመጥቀስና ልባቸው ያቀበላቸውን በመናገር የሰው ልጅ ድህነቱ

ነገረ ድህነት

ውስጥ ምንም ዓይነት ድርሻ አይጠበቅበትም የሚል ሀሳብ ያቀርባሉ። ነገር ግን ይህ ሐሳባቸው የተሳሳተ ነው። እስቲ እንደ ምሳሌ ጥቂቶቹን እንመልከት።

በመጀመሪያ የምናየው በጸጋው ድነናል የሚሉትን ክፍሎች ነው።

እነዚህ ክፍሎች ፤

ሕገ እግዚአብሔርን አምዘግዝገው ጥለው «ድህነት የሚገኘው በጸጋ ብቻ ነው» ይላሉ። ይህ ግን የእግዚአብሔርን ቃልና ትእዛዝ የሚቃወም የሐሰት ትምህርት ነው።

አምላክ ሰውን ያዳነው የሰው ልጅ ሕግጋትን በትእዛዝ እግዚአብሔርን ፈጽሞ በመገኘቱ ሳይሆን እንዲሁ በርኅራኄው፣ በቸርነቱ፣ በጸጋው ሊያድነው ስመፈለጉ ነው። ሰው በተሰጠው ነጻ ፈቃድ ተጠቅሞ አትብላ የተባለውን በልቶ ጸጋውንና ክብሩን ቢያጣ፣ ተሰጥቶት የነበረውም ሙሉ ነጻ ፈቃድ ጎደሎ ቢሆንበት በበደሉ ተጸጽቶ ንስሐ ቢገባ እግዚአብሔር የቀድሞውን ሙሉ ነጻነቱን ሊመልስለት ተስፋ ሰጠው። ሕይወትንና ሞትንም በፊቱ አኑሮ የፈቀደውን እንዲመርጥ ሥልጣንን ሊሰጠው ከሰማየ ሰማያት ወርዶ ከእመቤታችን ከድንግል ማርያም ተወልዶ ሥጋውን ቆርሶ ደሙን አፍስሶ አዳነው።

በዚህ ማዳኑ ውስጥ ታዲያ የድህነቱ ተጠቃሚ የሆነው የሰው ልጅ ይድን ዘንድ ማድረግ የሚገባውን ሁሉ በማድረግ አሳይቶታል።

በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ማለትም በሥላሴ አንድነትና ሦስትነት በማመን በፍቅሩ እንዲኖር በባሕርይ ልጁ አስተምሮታል (ዮሐ.፫፡፴፩-፴፮፣ ዮሐ.፭፡፳፱)። የሕይወትን መንገድ ከፍቶ «መንግሥተ ሰማያት ቀርባለችና ንስሐ ግቡ» ብሎ ቢበድል ከበደሉ ኃይልና የሚነጸበትን የንስሐ በር ከፍቶለታል። (ማቴ.፱፡፲፮)። ብርታትን አግኝቶ ዲያብሎስን እንዲያሸንፍ ከእርሱ ጋር አንድ ሆኖ ይኖር ዘንድ ሥጋውንና ደሙን ሰጥቶታል (ዮሐ.፮፡፲፮-፲፱)።

ነገረ ድኅነት

«እግዚአብሔር ዓለምን ሁሉ አዳነ» ማለት «ዕዳችን ተከፍሏል ድካማችን ተቃል፤ የድኅነት መንገዱ ተከፍቷል» ማለት ነው። በዚህ ነገር «እሺ» ብሎ ለመጠቀም «እምቢ» ብሎ ለመግደት ለሰው ልጅ ነጻ ፈቃድ ተሰጥቶታል። እግዚአብሔር ሰውን ወደ በጥ ነገር /ወደ ድኅነት/ ይመልሰዋል እንጂ ግድ ጎጂነቱ አያመጣም። ይህም «ብትወዱኝ ትእዛዜን ጠብቁ» ባለው ይታወቃል (ዮሐ.፲፬፥፲፭)። ማንም የወደደ ትእዛዙን ጠብቆ የመጠቀም፤ ያልወደደም ባለመጠበቅ ሊጎዳ ነጻ ፈቃድ አለው። ጌታችን አልዓዛርን ከመቃብር ሲያስነሣ የመቃብሩን ድንጋይ ሰዎች እንዲያነሡ ሲያደርግ እርሱ ግን ሙቱን ጠርቶ አስነሣ። ይህንን ማድረጉ ሰው በድኅነቱ ላይ የራሱ የሆነ ድርሻ እንዳለው ለማሳየት ነው።

